Ministarstvo demografije i useljeništva

DEMOGRAFSKE MJERE JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE U 2026. GODINI

Analiza stanja

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo demografije
i useljeništva

Ministarstvo demografije i useljeništva

DEMOGRAFSKE MJERE JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE U 2026. GODINI

Analiza stanja

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo demografije
i useljeništva

Izdavač:
Ministarstvo demografije i useljeništva
Ulica grada Vukovara 23
10 000 Zagreb
https://mdu.gov.hr/

Za izdavača:
Ivan Šipić, ministar

Autori:
Ljiljana Ratković
Silvia Altarac

Dizajn i grafička priprema:
Studio 2M d.o.o., Zagreb

Godina izdanja:
2026.

Naklada:
670 primjeraka

ISBN/ISSN:
ISBN 978-953-8590-08-5

Tisak:
Stega Tisak d.o.o., Zagreb

CIP zapis je dostupan u nacionalnom skupnom katalogu knjižničnog sustava Bukinet (katalog.bukinet.hr) pod brojem 991006070937209366

Zagreb, 2026

Sadržaj

1. Uvod 1

2. Odabrani rezultati 4

2.1. Novčane potpore za djecu 5

Prvo uvođenje novčanih potpora 5

Novčane potpore u 2026. godini 5

Općine 10

Gradovi 11

Županije 12

2.2. Predškolski odgoj i obrazovanje 16

Prve organizacije programa predškolskog odgoja i obrazovanja 16

Cijena roditeljskog udjela u ekonomskoj cijeni dječjih vrtića i jaslica 19

Liste čekanja i financiranje predškolske djelatnosti 30

Umanjenje cijene dječjih vrtića 34

2.3. Obrazovanje i zdravstvo 37

Udžbenici i radni materijali 37

Učeničke i studentske stipendije 40

Prijevoz i smještaj učenika/studenata 44

Ulaganja u odgojno-obrazovnu infrastrukturu 46

Zdravstvo 47

2.4. Stambeno zbrinjavanje 48

2.5. Iseljeništvo, povratak i integracija povratnika 51

3. Ograničenja istraživanja 52

4. Preporuke 54

5. Zaključak 57

6. Popis tablica i grafikona 60

Uvodna riječ

Poštovane građanke i građani, poštovani predstavnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, cijenjeni suradnici,

pred nama je novo izdanje Analize stanja demografskih mjera, izrađeno s ciljem pružanja cjelovitog uvida u mjere i aktivnosti koje općine, gradovi i županije provode radi poboljšanja životnih uvjeta djece, mladih, roditelja i obitelji diljem Republike Hrvatske.

Demografski izazovi s kojima se suočavamo zahtijevaju dugoročno, odgovorno i usklađeno djelovanje svih razina vlasti. Iako se smjer demografske politike oblikuje na nacionalnoj razini, njezini se stvarni učinci najjasnije prepoznaju u lokalnim zajednicama. Upravo se u općinama, gradovima i županijama donose odluke koje izravno utječu na svakodnevni život građana, dostupnost javnih usluga, mogućnosti zasnivanja obitelji te odluku mladih da svoju budućnost grade u Republici Hrvatskoj.

Mjere poput novčanih potpora povodom rođenja djeteta, sufinanciranja troškova dječjih vrtića, ulaganja u predškolski odgoj, obrazovanje i zdravstvo, stipendiranja učenika i studenata, stambenog zbrinjavanja mladih i obitelji te mjera usmjerenih na povratak hrvatskih iseljenika i privlačenje novih stanovnika predstavljaju konkretan odgovor na potrebe stanovništva i demografske izazove. Njihova raznolikost pokazuje da lokalne i regionalne jedinice sve

snažnije prepoznaju važnost stvaranja sigurnog, dostupnog i poticajnog okruženja za obiteljski život, rad, povratak i trajni ostanak u Republici Hrvatskoj.

Posebnu vrijednost ovogodišnjoj analizi daje činjenica da su na anketni upitnik odgovorile svih 576 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj. Potpuni odaziv omogućio je izradu dosad najsveobuhvatnijeg prikaza demografskih mjera koje se provode na lokalnoj i regionalnoj razini te osigurao vjerodostojnu osnovu za njihovo praćenje, usporedbu i daljnje unaprjeđenje.

Ovakav rezultat potvrđuje visoku razinu odgovornosti i spremnosti na suradnju svih općina, gradova i županija. Zahvaljujem njihovim predstavnicima i djelatnicima koji su sudjelovali u prikupljanju i dostavljanju podataka te svojim angažmanom pridonijeli kvaliteti ove publikacije. Bez njihove predanosti ne bi bilo moguće izraditi potpunu i pouzdanu sliku mjera koje se provode diljem Republike Hrvatske.

Prikupljeni podaci nisu sami sebi svrha. Oni nam omogućuju prepoznavanje pozitivnih pomaka, uočavanje razlika među pojedinim sredinama te jasnije određivanje područja u kojima je potrebno dodatno djelovati. Ujedno pružaju mogućnost razmjene uspješnih primjera i iskustava, kako bi se učinkovite mjere mogle prilagoditi i primijeniti u što većem broju lokalnih zajednica.

Svaka mjera kojom olakšavamo roditeljstvo, podupiremo djecu i mlade te podižemo kvalitetu života u lokalnim zajednicama predstavlja ulaganje u budućnost Republike Hrvatske. Demografska revitalizacija zajednička je odgovornost, ali i prilika da Republiku Hrvatsku učinimo sigurnijim, pravednijim i poželjnijim mjestom za život sadašnjih i budućih generacija.

Ivan Šipić
Ministar demografije i useljeništva

1. Uvod

Ministarstvo demografije i useljeništva i ove godine nastavlja s redovitim prikupljanjem podataka o demografskim mjerama koje provode jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu JLP(R)S). Ciljevi ovog prikupljanja podataka su višestruki:

- informiranje građana o demografskim mjerama dostupnim u njihovim zajednicama, kao i u drugim jedinicama samouprave,
- poticanje razmjene iskustava i primjene dobrih praksi među općinama, gradovima i županijama,
- omogućavanje pristupa relevantnim i strukturiranim podacima koji su od značaja za analize, evaluacije i znanstvena istraživanja u području demografske politike.

Tijekom 2026. godine, odaziv na upitnik bio je izuzetno pozitivan, s **576 zaprimljenih ispunjenih upitnika**. Sve županije, gradovi i općine pravovremeno su dostavili tražene podatke. Kao i prethodnih godina, proces prikupljanja podataka započeo je sredinom siječnja i trajao je do kraja svibnja 2026. godine.

Tablica 1. Anketni odaziv jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2026. godini[a]

	Općine	Gradovi	Županije
Broj jedinica	428	128	20
Broj jedinica koje su popunile anketu	428	127	21
Stopa anketnog odaziva	100 %	100 %	100 %

[a] Grad Zagreb ima poseban status **grada i županije**, pa Hrvatska ukupno ima **576 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.** U ovim je izračunima Grad Zagreb obuhvaćen u svojstvu jedinice lokalne samouprave (grada), a ne u svojstvu jedinice područne (regionalne) samouprave (županije).

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dostavljale su odgovore putem anketnog upitnika izrađenog u alatu *Microsoft Forms*, kojem su pristupale putem poveznice dostavljene e-poštom. Analiza je izrađena na temelju podataka dostavljenih od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U slučajevima gdje su uočena veća odstupanja i nelogičnosti, jedinice su kontaktirane radi provjere, no i dalje postoji mogućnost određenih odstupanja ili netočnosti u prikazanim podacima.

U analizi su obuhvaćene one jedinice koje provode određene mjere ili programe, dok jedinice koje ih ne provode nisu uključene u izračune. U slučajevima u kojima se navodi usporedba s 2025. godinom, podaci se odnose na rezultate prošlogodišnjeg istraživanja, u kojem sedam jedinica nije dostavilo odgovore (općine Bale-Valle, Civljane, Privlaka, Staro Petrovo Selo, Trpanj, Tučepi i Krapinske Toplice). Stoga je pri usporedbi potrebno uzeti u obzir razliku u obuhvatu podataka između dviju godina. Podaci prošlogodišnjeg istraživanja su dostupni na mrežnim stranicama Ministarstva.

Uz sažeto izvješće pod nazivom *Analiza stanja – Demografske mjere jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2026. godini*, Ministarstvo je objavilo i sveobuhvatan skup podataka za svaku pojedinu jedinicu. Ovi detaljni podaci dostupni su javnosti na službenim mrežnim stranicama Ministarstva demografije i useljeništva, u obliku *Excel* dokumenta s tabličnim prikazom mjera koje su provedene tijekom promatranog razdoblja. Kartografski i grafički prikaz podataka dostupan je i na mrežnoj stranici Demografija info, koja omogućuje jednostavniji pregled i usporedbu mjera po pojedinim jedinicama.

Pozivamo sve jedinice da nam se u slučaju nadopuna i dodatnih pitanja slobodno obrate na adresu: demografskemjere@mdu.hr

2. Odabrani rezultati

2.1. Novčane potpore za djecu

Prvo uvođenje novčanih potpora

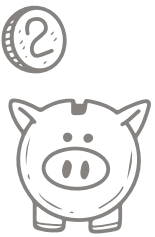
Podaci o prvom uvođenju novčanih potpora za rođenje djeteta prikupljeni su putem upitnika iz 2023. godine te ove godine nisu ponovno traženi. Prema tim podacima, općine i gradovi u Republici Hrvatskoj počeli su uvoditi prve potpore još tijekom 1990-ih godina, dok su Grad Zagreb i Osječko-baranjska županija bile među prvim županijama koje su takve mjere počele provoditi početkom 2000-ih. Najintenzivnije razdoblje uvođenja potpora bilo je između 2005. i 2009. godine, nakon čega je broj novih jedinica koje uvode ovu mjeru počeo postupno opadati. Obrazac prema kojem visina potpore raste s povećanjem broja rođene djece i dalje je prisutan kod općina, gradova i županija.

Novčane potpore u 2026. godini

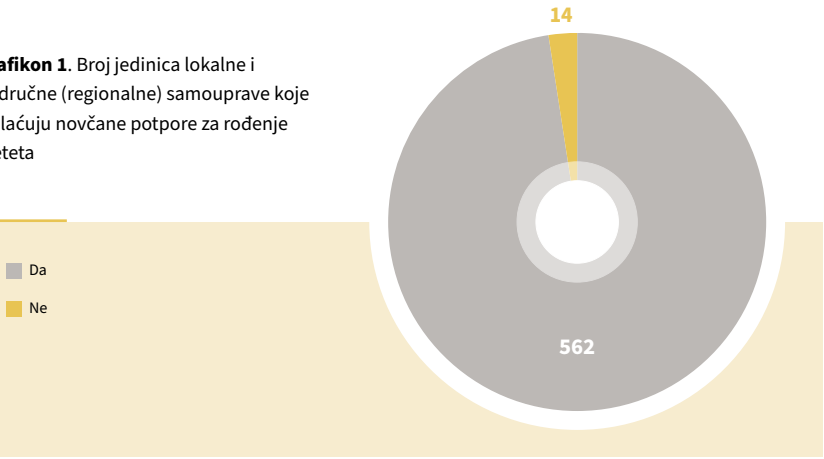
U usporedbi s podacima o prvom uvođenju novčanih potpora te isplatama u 2025. godini, u 2026. godini zabilježen je porast broja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje osiguravaju financijsku potporu prilikom rođenja djeteta.

Prema rezultatima anketnog upitnika, gotovo sve općine i gradovi obuhvaćeni istraživanjem isplaćuju roditeljima određeni iznos novčane potpore povodom rođenja djeteta. Dok šest općina u 2025. godini nije provodilo ovu mjeru, u 2026. godini njihov se broj smanjio na pet. Posebno je važno istaknuti da svi gradovi na nacionalnoj razini isplaćuju novčanu potporu za rođenje djeteta, što predstavlja izrazito pozitivan pokazatelj u kontekstu provedbe lokalnih demografskih politika.

S druge strane, većina županija i dalje ne sudjeluje u isplati ove vrste potpore. U 2026. godini dvanaest županija isplaćuje novčanu potporu povodom rođenja djeteta, dok njih devet ne provodi ovu mjeru.

Grafikon 1. Broj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje isplaćuju novčane potpore za rođenje djeteta

Osim širenja mjere na veći broj jedinica, primijećeno je i povećanje prosječnih iznosa novčanih potpora koje se isplaćuju roditeljima u općinama i gradovima. U usporedbi s 2025. godinom, općine bilježe veće relativno povećanje iznosa potpora u odnosu na gradove.

Analiza trendova, temeljena na podacima koje su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave pratile i bilježile od prvog uvođenja mjere do 2026. godine, pokazuje sljedeće promjene kod gradova:

- 306 % povećanja iznosa potpore za rođenje prvog djeteta
- 376 % povećanja za drugo dijete
- 573 % povećanja za treće dijete

Kod općina su zabilježeni sljedeći porasti:

- 260 % za prvo dijete
- 294 % za drugo dijete
- 326 % za treće dijete

Kod županija je od prvog uvođenja mjere do 2026. godine zabilježeno povećanje prosječne potpore za prvo dijete od 55 %, dok je kod drugog djeteta zabilježeno smanjenje prosječne potpore od 36 %, a kod trećeg djeteta smanjenje od 40 % što upućuje na neujednačen trend promjena u odnosu na općine i gradove.

Tablica 2. Usporedba prosječnog iznosa novčane potpore za rođenje djeteta prema jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave prilikom prvog uvođenja novčanih potpora i 2026. godine (€)

	Prvo dijete			Drugo dijete			Treće dijete		
	Prvo uvođenje	2026.	%	Prvo uvođenje	2026.	%	Prvo uvođenje	2026.	%
Općine	193 €	695 €	260 %	225 €	888 €	294 %	300 €	1.280 €	326 %
Gradovi	157 €	638 €	306 %	178 €	848 €	376 %	229 €	1.542 €	573 %
Županije	171 €	265 €	55 %	442 €	282 €	-36 %	819 €	491 €	- 40 %

Usporedba podataka za 2025. i 2026. godinu jasno pokazuje nastavak uzlaznog trenda u visini novčanih potpora za rođenje djeteta koje isplaćuju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Prosječni iznosi potpora u 2026. godini viši su u gotovo svim kategorijama, što upućuje na daljnje jačanje financijske potpore obiteljima kroz demografske mjere. Posebno se ističu županije, kod kojih je u odnosu na 2025. godinu zabilježeno značajno povećanje prosječnih iznosa potpora.

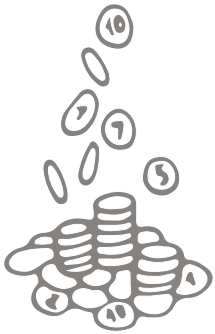
Konkretno, za prvo dijete zabilježeno je povećanje iznosa od 9 % u gradovima te 15 % u općinama. Kod drugog djeteta, potpore su porasle za 7 % u gradovima i 17 % u općinama, dok su za treće dijete potpore u gradovima porasle za 2 %, a u općinama za 18 %.

Ovi pokazatelji u potpunosti su u skladu s višegodišnjim kretanjima, budući da se kontinuirani rast iznosa potpora bilježi unatrag šest godina, koliko Ministarstvo sustavno prikuplja i analizira podatke o demografskim mjerama.

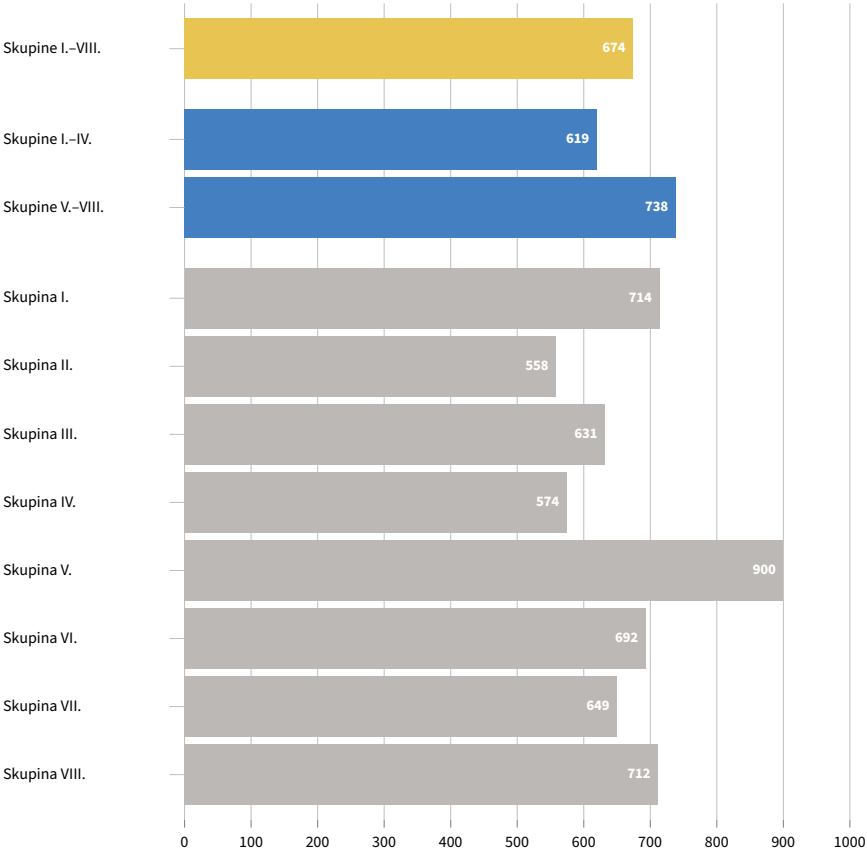
Tablica 3. Usporedba prosječnog iznosa novčane potpore za rođenje djeteta prema jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave između 2025. i 2026. godine (€)

	Prvo dijete			Drugo dijete			Treće dijete		
	2025.	2026.	%	2025.	2026.	%	2025.	2026.	%
Općine	602 €	695 €	15 %	762 €	888 €	17 %	1.083 €	1.280 €	18 %
Gradovi	587 €	638 €	9 %	796 €	848 €	7 %	1.506 €	1.542 €	2 %
Županije	223 €	265 €	19 %	229 €	282 €	23 %	308 €	491 €	59 %

Kada se promatra prosječan iznos novčane potpore za rođenje prvog djeteta prema indeksu razvijenosti, vidljivo je da razvijenije jedinice lokalne samouprave u prosjeku izdvajaju veće iznose. Prosjek za skupine V. do VIII. iznosi 738 €, dok jedinice u skupinama I. do IV. prosječno izdvajaju 619 €. Najviši prosječni iznos bilježi V. skupina, i to 900 €, dok je najniži iznos zabilježen u II. skupini, 558 €. Iako iznosi ne rastu proporcijalno sa svakom višom skupinom razvijenosti, podaci upućuju na opći trend većih potpora među razvijenijim jedinicama. U 2025. godini prosječna novčana potpora za prvo dijete u Republici Hrvatskoj (I. do VIII.) iznosila je 592 €, dok je u 2026. godini porasla na 674 €, što pokazuje značajan rast.

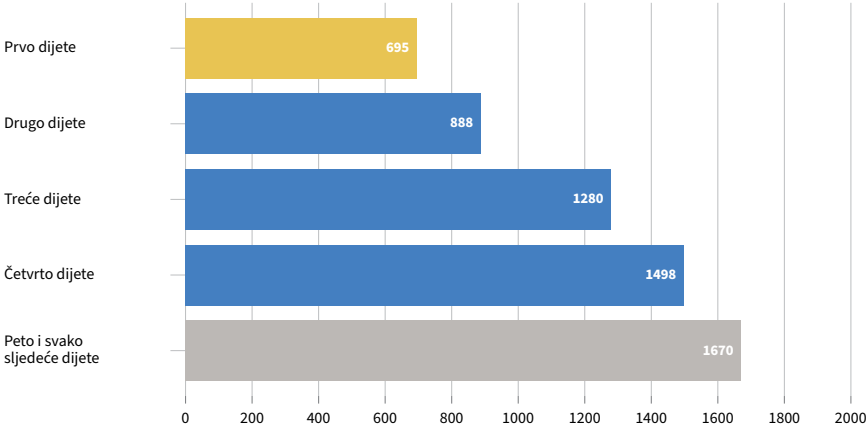
Grafikon 2. Prosječan iznos novčane potpore za rođenje prvog djeteta prema indeksu razvijenosti na razini Republike Hrvatske u 2026. godini (€)

Općine

U odnosu na 2025. godinu, u 2026. godini zabilježeno je povećanje prosječnih iznosa potpora za sve redove rođenja. Prosječna potpora za prvo dijete povećana je s 602 € na 695 €, za drugo dijete sa 762 € na 888 €, za treće dijete s 1.083 € na 1.280 €, za četvrto dijete s 1.282 € na 1.498 €, dok je za peto i svako sljedeće dijete povećana s 1.450 € na 1.670 €. Najizraženiji porast zabilježen je kod potpora za treće i četvrto dijete, što potvrđuje nastavak usmjerenosti općina na pružanje snažnije financijske potpore obiteljima s većim brojem djece. I u 2026. godini najviša prosječna potpora dodjeljuje se za peto i svako sljedeće dijete te iznosi 1.670 €, što je 975 € više nego za prvo dijete, odnosno približno 140 % više. Ovakav trend potvrđuje da općine i dalje provode progresivnu politiku novčanih potpora s ciljem dodatnog poticanja obitelji s više djece.

Grafikon 3. Prosječan iznos novčane potpore za rođenje djeteta u 2026. godini (€): **općine**

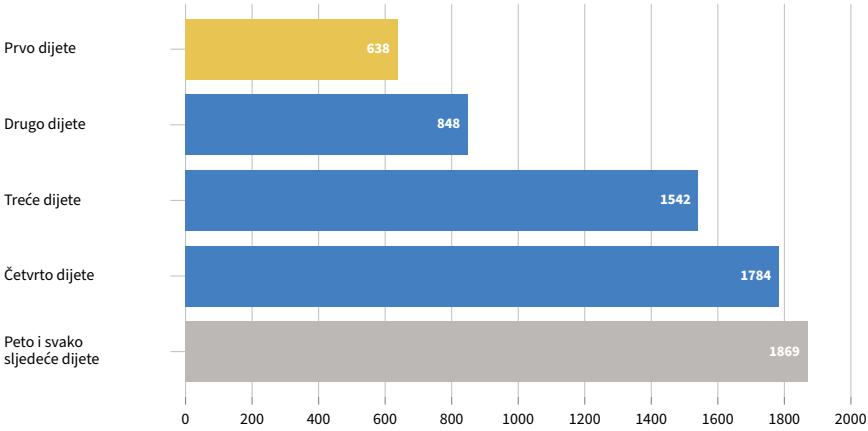

Gradovi

Gradovi također primjenjuju progresivan model novčanih potpora, pri čemu se prosječan iznos povećava s rednim brojem rođenog djeteta. U 2026. godini za prvo dijete u prosjeku izdvajaju 638 €, što je za 51 € više nego 2025. godine, kada je prosječna potpora iznosila 587 €. Za drugo dijete potpora je porasla sa 796 € u 2025. godini na 848 € u 2026., odnosno za 52 €. Kod trećeg djeteta prosječan iznos povećan je s 1.506 € na 1.542 €, što predstavlja rast od 36 €. Za četvrto dijete potpora je porasla za 51 €, s 1.733 € na 1.784 €, dok je za peto i svako sljedeće dijete zabilježeno najveće apsolutno povećanje, i to za 58 €, s 1.811 € u 2025. godini na 1.869 € u 2026. godini.

Podaci pokazuju da su gradovi u 2026. godini povećali prosječne potpore u svim promatranim kategorijama. I dalje je vidljiv izražen progresivan model, s najvećim skokom između drugog i trećeg djeteta, dok su najviši iznosi namijenjeni obiteljima s četvero, petero ili više djece.

Grafikon 4. Prosječan iznos novčane potpore za rođenje djeteta u 2026. godini (€): **gradovi**

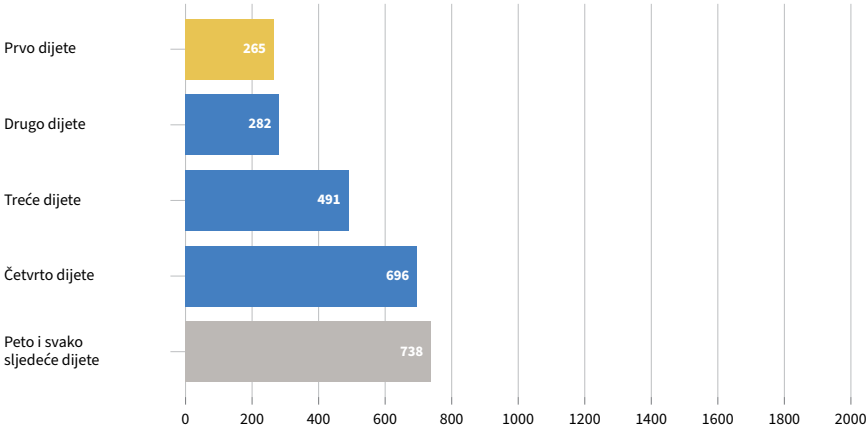

Županije

Županije također primjenjuju progresivan model u isplati novčanih potpora za rođenje djeteta, iako su prosječni iznosi i dalje znatno niži u usporedbi s gradovima i općinama. U 2026. godini za prvo dijete u prosjeku isplaćuju 265 €, dok je za drugo dijete zabilježen blagi porast na 282 €. Kod trećeg djeteta prosječni iznos potpore raste na 491 €, za četvrto dijete na 696 €, a za peto i svako sljedeće dijete na 738 €. Podaci pokazuju da i županije, poput drugih jedinica lokalne i područne samouprave, povećavaju iznose potpora s rednim brojem djeteta, pri čemu je najveći rast vidljiv kod četvrtog te petog i svakog sljedećeg djeteta.

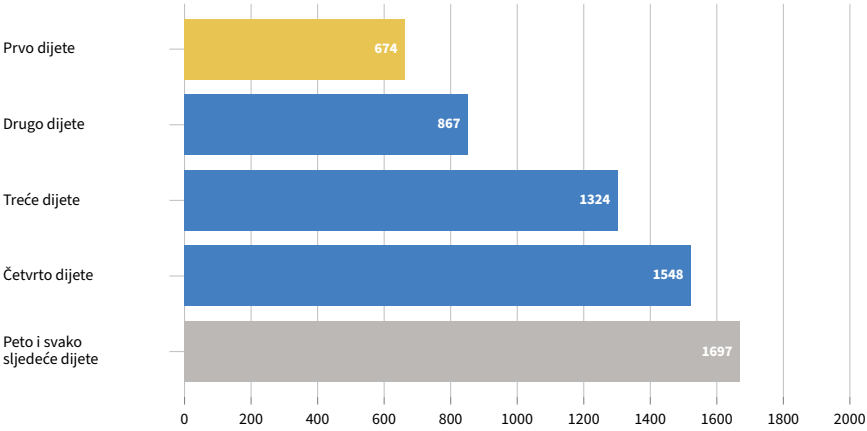
U odnosu na 2025. godinu, kada su prosječne potpore iznosile 223 € za prvo dijete, 229 € za drugo, 308 € za treće, 324 € za četvrto te 341 € za peto i svako sljedeće dijete, županije su u 2026. godini povećale potpore u svim kategorijama. Povećanje iznosi 42 € za prvo dijete, 53 € za drugo, 183 € za treće, 372 € za četvrto te 397 € za peto i svako sljedeće dijete. To potvrđuje trend jačanja financijske potpore, osobito za obitelji s većim brojem djece.

Grafikon 5. Prosječan iznos novčane potpore za rođenje djeteta u 2026. godini (€): **županije**

Na razini Republike Hrvatske u 2026. godini prosječne novčane potpore za rođenje djeteta rastu s povećanjem broja rođene djece. Za prvo dijete u prosjeku se isplaćuje 674 €, za drugo 867 €, a za treće 1.324 €. Prosječna potpora za četvrto dijete iznosi 1.548 €, dok se za peto i svako sljedeće dijete isplaćuje najviši iznos od 1.697 €.

Grafikon 6. Prosječan iznos novčane potpore za rođenje djeteta u 2026. godini (€): **općine, gradovi i županije** (Republika Hrvatska)

U usporedbi s 2025. godinom, prosječne potpore porasle su za 82 € za prvo dijete, 108 € za drugo dijete, 156 € za treće dijete, 178 € za četvrto dijete te 182 € za peto i svako sljedeće dijete. Najveća povećanja zabilježena su kod višeg rednog broja djece, što potvrđuje progresivan karakter sustava potpora. Ukupno gledano, aritmetički prosjek svih promatranih kategorija porastao je s približno 1.081 € u 2025. na 1.222 € u 2026. godini, što predstavlja rast od oko 13 %.

Zaključno, podaci za 2026. godinu potvrđuju da sve razine lokalne i područne samouprave primjenjuju progresivan model potpora, uz rast prosječnih iznosa u odnosu na 2025. godinu i izraženiju financijsku podršku obiteljima s troje ili više djece.

Detaljniji pregled svih iznosa prema jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave dostupan je u pratećem *Excel* dokumentu objavljenom na mrežnim stranicama Ministarstva demografije i useljeništva, gdje su podaci prikazani u tabličnom obliku prema razini i vrsti potpore.

Na grafikonu 7 prikazane su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje izdvajaju najviše iznose novčanih potpora za rođenje djeteta, raspoređene prema rednom broju rođenja. Analiza pokazuje da se među jedinicama s najizdašnijim potporama nalazi veći broj općina, gradova i županija s područja Dalmacije, osobito s otoka, obale i priobalja. Takva izdvajanja mogu se djelomično povezati s većim prihodima iz lokalnih izvora, među ostalim i s prihodima koji proizlaze iz turizma. Ipak, među vodećim gradovima nalazi se i Grad Novska, što upućuje na to da visoke potpore nisu isključivo obilježje dalmatinskog područja.

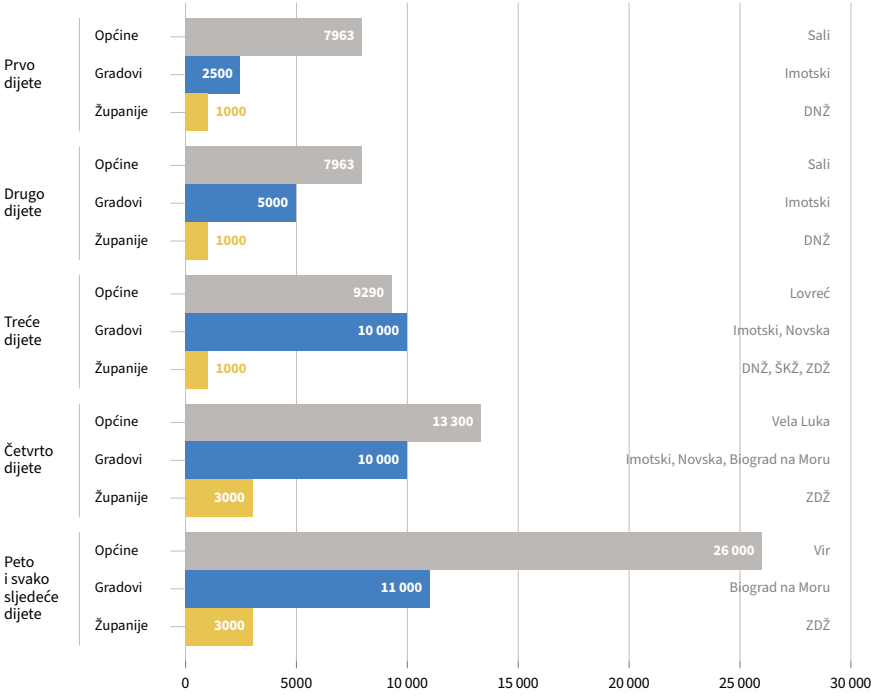
Najviši iznosi prema rednom broju rođenja u 2026. godini su sljedeći:

- Za prvo dijete najveći iznos među gradovima izdvaja Grad Imotski, i to 2.500 €, dok među općinama prednjači Općina Sali s iznosom od 7.963 €. Među županijama najveći iznos osigurava Dubrovačko-neretvanska županija, u visini od 1.000 €.
- Za drugo dijete Grad Imotski ponovno je vodeći među gradovima s iznosom od 5.000 €, dok Općina Sali zadržava najveći iznos među općinama, odnosno 7.963 €. Dubrovačko-neretvanska županija izdvaja 1.000 €.
- Za treće dijete najviši iznos među gradovima, 10.000 €, izdvajaju Grad Imotski i Grad Novska. Među općinama prednjači Općina Lovreć s potporom od 9.290 €, dok Dubrovačko-neretvanska, Šibensko-kninska i Zadarska županija izdvajaju 1.000 €.
- Za četvrto dijete najveći iznos među gradovima, 10.000 €, izdvajaju Grad Imotski, Grad Novska i Grad Biograd na Moru. Među općinama najveću potporu osigurava Općina Vela Luka, u iznosu od 13.300 €, dok među županijama prednjači Zadarska županija s iznosom od 3.000 €.
- Za peto i svako sljedeće dijete Općina Vir izdvaja najveći iznos zabilježen u dostavljenim odgovorima, čak 26.000 €. Među gradovima najveći iznos osigurava Grad Biograd na Moru, i to 11.000 €. Za ovu kategoriju među županijama prednjači Zadarska županija s iznosom od 3.000 €.

Važno je istaknuti da se navedeni iznosi ne isplaćuju nužno jednokratno. U pojedinim jedinicama potpore se realiziraju obročno tijekom više godina, čime se obiteljima nastoji pružiti dugoročnija financijska podrška u razdoblju ranog razvoja djeteta.

Ove demografske mjere, među kojima su novčane potpore za rođenje djeteta među najvidljivijima, pridonose stvaranju poticajnijeg obiteljskog i lokalnog okruženja. Međutim, za cjelovito razumijevanje njihove učinkovitosti potrebno je dodatno istražiti povezanost između visine novčanih potpora i fertilitetnih pokazatelja, odnosno utvrditi u kojoj mjeri takve potpore stvarno utječu na odluke o rađanju djece.

Grafikon 7. Prikaz JLP(R)S-ova koji izdvajaju najveće novčane potpore po djetetu u 2026. godini (€)

2.2. Predškolski odgoj i obrazovanje

Prve organizacije programa predškolskog odgoja i obrazovanja

U upitniku za 2023. godinu postavljeno je pitanje o godini prvog organiziranja programa predškolskog odgoja na području pojedine jedinice lokalne samouprave. Prvi oblici organiziranog predškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj bilježe se već krajem 19. stoljeća. U to su se vrijeme ti programi provodili pod nazivima poput zabavišta, čuvališta i dječjih domova te su imali različite funkcije u skladu s tadašnjim društvenim i obrazovnim potrebama.

Značajan iskorak u sustavnom uređenju predškolskog odgoja dogodio se 1970. godine donošenjem prvog službenog *Programa odgojno-obrazovnog rada u dječjim vrtićima*, dok je 1997. godine usvojen prvi *Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi*, čime je dodatno formalizirana i standardizirana ova djelatnost.

U nastavku su prikazane jedinice lokalne samouprave koje su, prema dostavljenim podacima, među prvima započele s organizacijom programa predškolskog odgoja na svom području.

Tablica 4. Jedinice lokalne samouprave koje su prve organizirale programe predškolskog odgoja[a]

	Jedinica lokalne samouprave	Godina
1.	Pazin	1889.
2.	Cres	1897.
3.	Punat	1907.
4.	Omiš	1919.
5.	Opatija	1919.
6.	Hvar	1922.
7.	Novigrad-Cittanova	1925.
8.	Duga Resa	1926.
9.	Daruvar	1927.
10.	Križevci	1928.

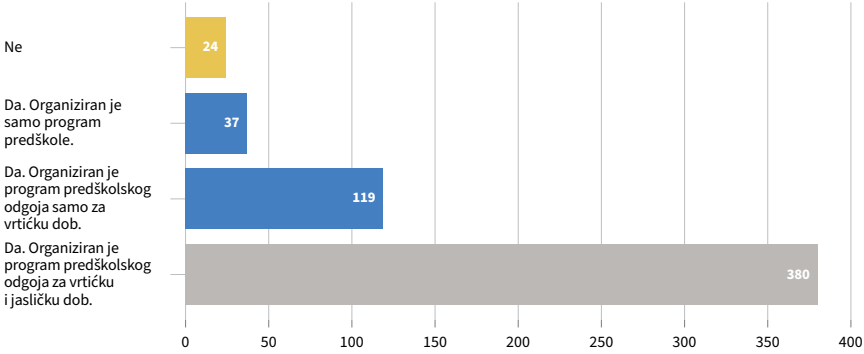
[a] Postoje druge jedinice lokalne samouprave koje su ranije pokrenule programe predškolskog odgoja, ali takva informacija nije navedena u upitniku od strane jedinica lokalne samouprave. Poteškoću stvara različito tumačenje ustanova i njihovih funkcija u začecima organiziranja programa predškolskog odgoja i obrazovanja

Analiza podataka za 2026. godinu pokazuje da je većina jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave organizirala cjelovite programe predškolskog odgoja koji obuhvaćaju djecu jasličke i vrtićke dobi. Takav program provodi 379 jedinica, što je deset više nego 2025. godine, kada ga je provodilo 369 jedinica.

Program predškolskog odgoja samo za djecu vrtićke dobi organiziran je u 119 jedinica, odnosno u 14 jedinica više nego prethodne godine. Istodobno, u 37 jedinica provodi se isključivo obvezni program predškole, što je znatno manje u odnosu na 2025. godinu, kada su takav program provodile 63 jedinice. U 2026. godini 24 jedinice još uvijek nemaju organiziran nijedan oblik predškolskog odgoja. Iako taj podatak upućuje na potrebu daljnjeg ulaganja u dostupnost predškolskih programa, osobito u manjim i ruralnim sredinama, vidljiv je pozitivan pomak u odnosu na prethodnu godinu. Broj jedinica bez organiziranog programa smanjen je s 33 na 24, odnosno za devet jedinica.

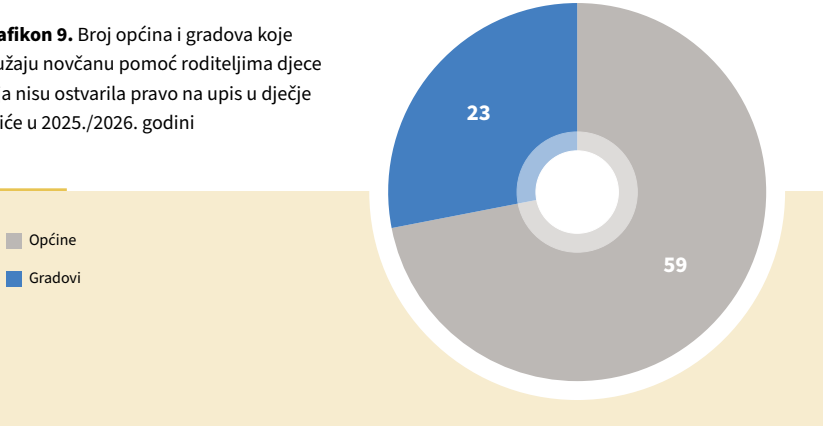
Ukupno gledano, podaci upućuju na širenje cjelovitih programa za djecu jasličke i vrtićke dobi te smanjenje broja jedinica koje provode samo program predškole ili nemaju organiziran predškolski odgoj.

Grafikon 8. Broj jedinica lokalne samouprave u kojima je organiziran program predškole u 2026. godini

U pedagoškoj godini 2025./2026. ukupno 82 jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osiguravaju novčane pomoći roditeljima djece koja nisu ostvarila pravo na upis u dječji vrtić zbog nedostatka mjesta. Od toga, takvu mjeru provodi 23 grada i 59 općina.

Grafikon 9. Broj općina i gradova koje pružaju novčanu pomoć roditeljima djece koja nisu ostvarila pravo na upis u dječje vrtiće u 2025./2026. godini

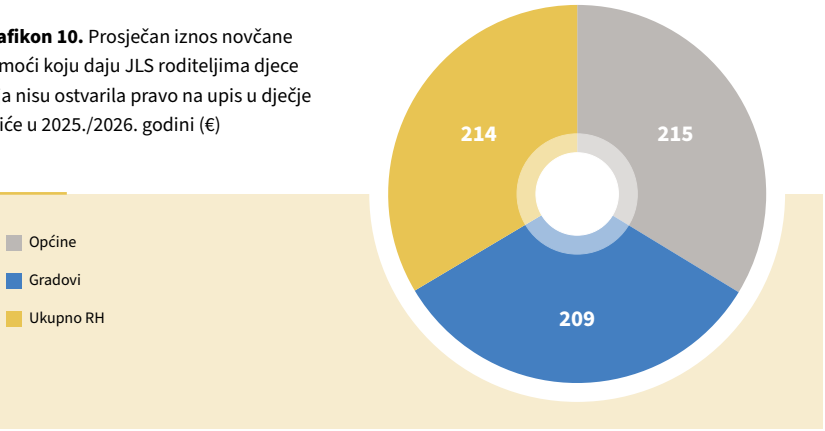

Prema prikupljenim podacima:

- Općine u prosjeku izdvajaju 215 €,
- Gradovi izdvajaju prosječno 209 €,
- Ukupan prosjek na razini Republike Hrvatske iznosi 214 €.

Ovi podaci ukazuju na razlike u fiskalnim kapacitetima i pristupima lokalnih jedinica, ali i na opći trend jačanja potpore roditeljima kroz alternativne demografske mjere. Isplata novčanih pomoći za djecu koja nisu upisana u vrtić postaje važan instrument ublažavanja posljedica nedostatka kapaciteta i pokazatelj nastojanja lokalne i regionalne samouprave da pruži podršku obiteljima s djecom. Broj jedinica koje dodjeljuju novčanu pomoć se povećao u odnosu na prošlu godinu, no prosjek novčane pomoći se smanjio.

Grafikon 10. Prosječan iznos novčane pomoći koju daju JLS roditeljima djece koja nisu ostvarila pravo na upis u dječje vrtiće u 2025./2026. godini (€)

Cijena roditeljskog udjela u ekonomskoj cijeni dječjih vrtića i jaslica

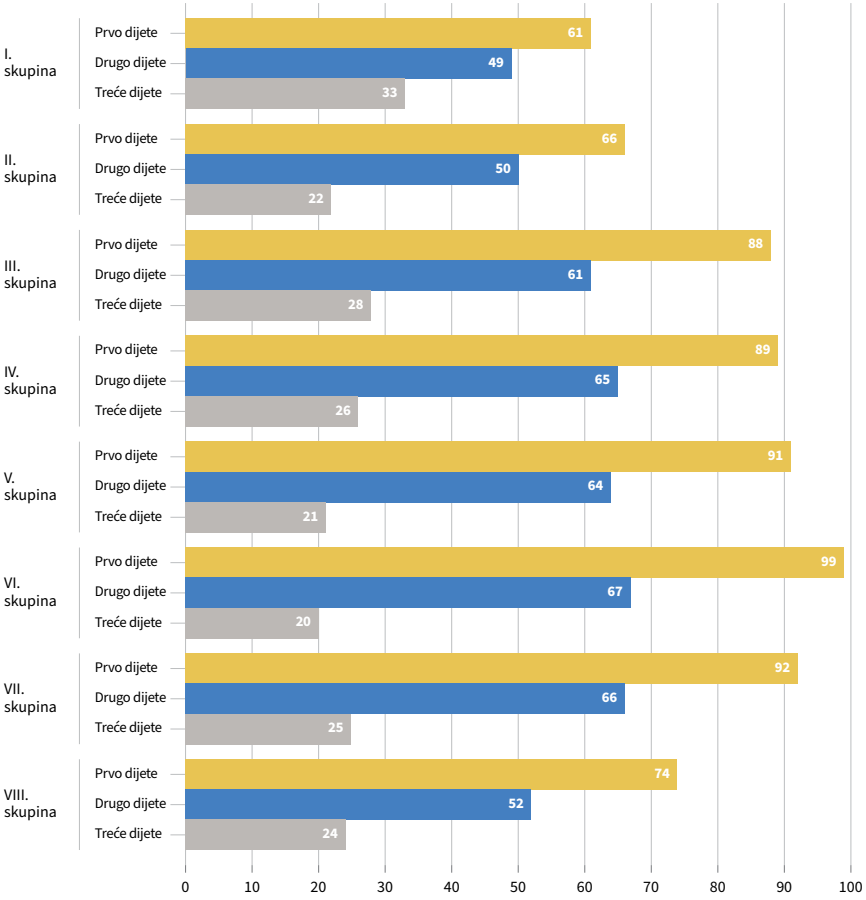
U dijelu anketnog upitnika koji se odnosi na predškolski odgoj i obrazovanje jedno od pitanja bilo je usmjereno na cijenu dječjih vrtića koju snose roditelji, odnosno na visinu roditeljskog udjela u ukupnoj ekonomskoj cijeni vrtića u 2026. godini.

Analiza dostavljenih podataka pokazuje da se prosječan roditeljski udio za prvo i drugo dijete uglavnom povećava od I. do VI. skupine prema indeksu razvijenosti. Za prvo dijete prosječan iznos raste sa 61 u I. skupini na najviših 99 u VI. skupini, nakon čega se smanjuje na 92 u VII. i 74 u VIII. skupini. Sličan obrazac uočava se i za drugo dijete: roditeljski udio raste s 49 u I. skupini na 67 u VI. skupini, a zatim se smanjuje na 66 u VII. i 52 u VIII. skupini. Prema tome, povezanost između stupnja razvijenosti i visine roditeljskog udjela postoji, ali nije potpuno linearna.

Posebnu pozornost zaslužuje kategorija trećeg djeteta, kod koje nije zabilježeno povećanje roditeljskog udjela usporedno s rastom indeksa razvijenosti. Najviši prosječan iznos zabilježen je u I. skupini i iznosi 33, dok je najniži u VI. skupini, gdje iznosi 20. U VII. i VIII. skupini prisutan je tek blagi porast, na 25 odnosno 24. Takav obrazac može upućivati na primjenu dodatnih mjera potpore, poput subvencija ili djelomičnog odnosno potpunog

oslobađanja od plaćanja, kojima jedinice lokalne samouprave nastoje rasteretiti obitelji s više djece. Navedene mjere mogu se ocijeniti kao važan doprinos jačanju lokalne obiteljske i demografske politike.

Grafikon 11. Prosječna cijena roditeljskog udjela u dječjim vrtićima prema indeksu razvijenosti u 2025./2026. godini (€)

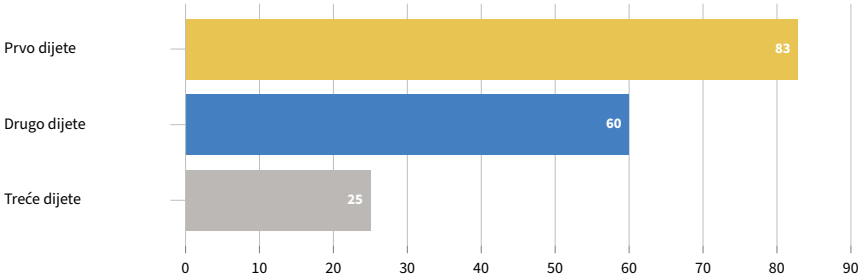
Usporedbom cijena dječjih vrtića, odnosno roditeljskog udjela u ekonomskoj cijeni programa, između jedinica lokalne samouprave uočava se da su cijene vrtića u prosjeku i dalje više u općinama nego u gradovima.

U 2026. godini roditeljski udio za prvo dijete u općinama se povećava na 84 € sa 78 € u 2025. godini, dok je u gradovima zabilježen porast s 76 € u 2025. godini na 80 € u 2026. godini. Za drugo dijete roditeljski udio u općinama povećan je s 58 € na 61 €, dok je u gradovima također zabilježen rast, s 55 € u 2025. godini na 58 € u 2026. godini. Za treće dijete roditeljski udio u gradovima zadržao se na 17 €, dok je u općinama ostao nepromijenjen i iznosi 28 €.

Usporedba podataka za 2025. i 2026. godinu pokazuje da su u 2026. godini zabilježena umjerena povećanja roditeljskog udjela za prvo i drugo dijete, dok su cijene za treće dijete ostale na razini prethodne godine. Unatoč blagom rastu cijena za prvo i drugo dijete, i dalje je vidljiv model progresivnog smanjenja roditeljskog udjela s povećanjem broja djece u obitelji. Takav pristup predstavlja važan oblik financijskog rasterećenja roditelja te potvrđuje da jedinice lokalne samouprave nastavljaju provoditi mjere usmjerene na potporu obiteljima s više djece.

Udio roditelja u plaćanju dječjih vrtića u Republici Hrvatskoj za pedagošku godinu za 2025./2026. iznosi prosječno 83 € za prvo dijete, za drugo dijete 60 € i 25 € za treće dijete.

Grafikon 12. Prosječna cijena roditeljskog udjela u dječjim vrtićima prema jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2025./2026. godini (€) u Republici Hrvatskoj

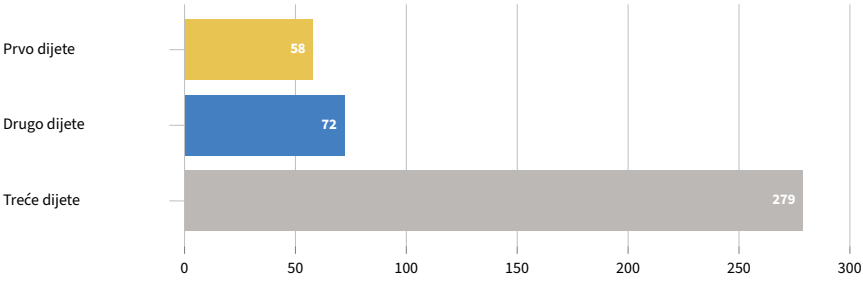

Važno je istaknuti da mnoge jedinice lokalne samouprave – kako općine, tako i gradovi – u potpunosti ukidaju roditeljski udio za sve ili barem za treće i svako sljedeće dijete, čime dodatno potiču pozitivne demografske trendove. Uobičajena je praksa da se cijena vrtića progresivno smanjuje s povećanjem broja djece u obitelji, što u određenim sredinama rezultira potpunim oslobađanjem od plaćanja za treće dijete, a ponekad i za drugo.

Sve veći broj jedinica lokalne samouprave uvodi mjeru potpunog oslobađanja roditelja od plaćanja vrtića, posebno za treće dijete. Prema podacima za 2026. godinu, za prvo dijete vrtić je besplatan u 58 jedinica, dok je za drugo dijete iznos nešto veći – 72 jedinice.

Najveće olakšice zabilježene su kod trećeg djeteta, gdje je čak 279 jedinica u potpunosti ukinulo roditeljski udio. U usporedbi s 2025. godinom, u 2026. povećao se broj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima roditelji ne plaćaju vrtić za svako od troje djece. Za prvo dijete broj jedinica porastao je s 49 na 58, za drugo sa 60 na 72, a za treće dijete s 252 na 279. Najveći apsolutni porast zabilježen je kod trećeg djeteta, za 27 jedinica, dok je najveći relativni porast ostvaren kod drugog djeteta, za 20 %. Podaci upućuju na daljnje širenje mjera oslobađanja roditelja od plaćanja vrtića, osobito za obitelji s troje djece.

Grafikon 13. Broj jedinica u Republici Hrvatskoj u kojima roditelji ne plaćaju vrtić za prvo, drugo i treće dijete u 2026. godini

Usporedba cijena dječjih vrtića prema županijama pruža dodatni uvid u prostorne razlike u visini roditeljskog udjela te omogućuje prepoznavanje regionalnih obrazaca u financiranju predškolskih ustanova. Usporedbom podataka za 2025. godinu s podacima za pedagošku godinu 2025./2026. vidljivo je da su pojedine županije zadržale sličan položaj, dok je kod dijela županija došlo do izraženijih promjena u visini roditeljskog udjela i njihovu međusobnom poretku.

Promatrajući prosječnu cijenu za prvo dijete, Krapinsko-zagorska županija i dalje bilježi najviši roditeljski udio. Prosječna cijena povećala se sa 128 € u 2025. godini na 135 € u pedagoškoj godini 2025./2026. Na drugom se mjestu nalazi Varaždinska županija, u kojoj je prosječna cijena porasla sa 109 na 123 €. Požeško-slavonska županija pala je s drugog na treće mjesto, pri čemu je prosječna cijena za prvo dijete smanjena sa 120 na 113 €.

Među pet županija s najvišom prosječnom cijenom za prvo dijete u 2025./2026. nalaze se još Brodsko-posavska županija sa 104 € te Bjelovarsko-bilogorska županija sa 100 €. Upravo je u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji zabilježeno najveće povećanje, sa 70 € u 2025. godini na 100 € u 2025./2026. Brodsko-posavska županija također bilježi značajan rast, s 88 na 104 €. Time su ove dvije županije ušle među pet županija s najvišim roditeljskim udjelom, dok su Istarska i Zagrebačka županija ispale iz te skupine.

Najnižu prosječnu cijenu za prvo dijete u 2025./2026. bilježi Sisačko-moslavačka županija, gdje roditelji prosječno izdvajaju 57 €. Slijede Virovitičko-podravska županija sa 61 €, Dubrovačko-neretvanska sa 62 €, Vukovarsko-srijemska sa 63 € te Ličko-senjska županija sa 65 €. U odnosu na 2025. godinu posebno se ističe Ličko-senjska županija, koja je tada imala najnižu prosječnu cijenu od 47 €, dok je u novom razdoblju cijena porasla na 65 €. Istodobno je Vukovarsko-srijemska županija zabilježila smanjenje sa 69 na 63 €.

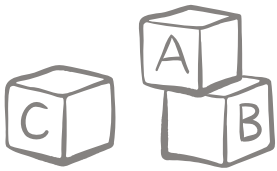
Zanimljiv kontrast i dalje predstavlja Krapinsko-zagorska županija. Unatoč najvišoj prosječnoj cijeni za prvo dijete, ona bilježi najnižu cijenu za treće dijete. Ta je cijena dodatno smanjena sa 7 € u 2025. godini na svega 5 € u pedagoškoj godini 2025./2026., što može upućivati na snažnu usmjerenost lokalnih demografskih mjera prema obiteljima s troje i više djece.

Najvišu cijenu za treće dijete u 2025./2026. bilježi Brodsko-posavska županija, u kojoj je roditeljski udio porastao sa 44 na 54 €. Slijedi Varaždinska županija s povećanjem sa 40 na 47 €. S druge strane, u Istarskoj županiji cijena za treće dijete smanjena je sa 48 na 36 €, zbog čega više ne zauzima prvo mjesto prema visini roditeljskog udjela za treće dijete.

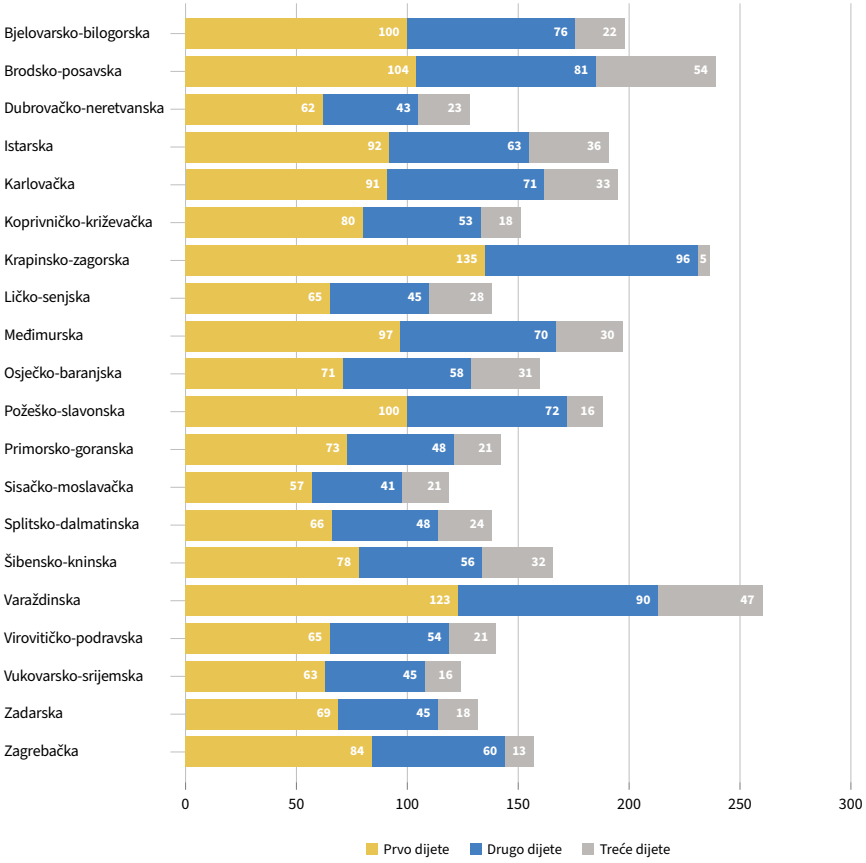
Uočene razlike mogu biti povezane s različitim modelima subvencioniranja, financijskim mogućnostima jedinica lokalne samouprave, vrstom i trajanjem vrtićkih programa te lokalnim demografskim mjerama. U manje razvijenim sredinama mogu biti zastupljeniji kraći ili poludnevni programi, dok su u razvijenijim sredinama češći cjelodnevni, dvosmjenski i produženi programi, čija je ekonomska cijena u pravilu viša. Ipak, za pouzdano utvrđivanje uzroka prikazanih razlika potrebno je analizirati strukturu programa i modele financiranja u svakoj pojedinoj jedinici lokalne samouprave.

Podaci o prosječnim cijenama vrtićkih programa u pedagoškoj godini 2025./2026. pokazuju da je roditeljski udio u svim županijama najviši za prvo dijete, niži za drugo, a najniži za treće dijete. Takav obrazac upućuje na primjenu olakšica kojima jedinice lokalne samouprave nastoje smanjiti financijsko opterećenje obitelji s više djece.

Grad Zagreb izdvojen je iz izračuna županijskih prosjeka jer se roditeljski udio određuje prema posebnom modelu koji kombinira prihodovni cenzus i olakšice prema redoslijedu rođenja djeteta. Zbog takvog načina obračuna nije moguće utvrditi jednu usporedivu prosječnu cijenu na isti način kao za ostale županije.

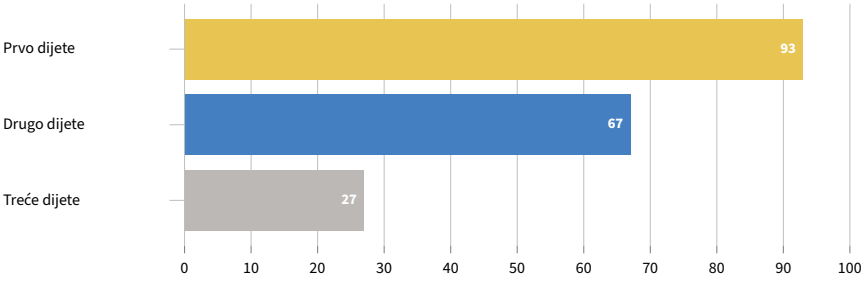
Grafikon 14. Prosječna cijena roditeljskog udjela u dječjim vrtićima prema županijama u 2025./2026. godini (€)

Upitnikom su odvojeno obrađene cijene vrtićkih programa za djecu u dobi od četiri do šest godina i jasličkih programa za djecu u dobi od jedne do tri godine, čime je omogućena detaljnija analiza visine roditeljskog udjela prema vrsti programa i redoslijedu rođenja djeteta.

U odnosu na prethodnu godinu, prosječni roditeljski udio u jasličkim programima u 2026. godini porastao je za sve kategorije: za prvo dijete s 87 na 93 €, za drugo sa 62 na 67 €, a za treće s 25 na 27 €. I dalje je vidljiv trend smanjenja cijene s redoslijedom rođenja djeteta.

Grafikon 15. Prosječna cijena roditeljskog udjela u jaslicama prema jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2025./2026. godini (€) u Republici Hrvatskoj

Prikaz prosječnih cijena jasličkih programa po županijama pokazuje znatne regionalne razlike. Najviši prosječni roditeljski udio za prvo dijete zabilježen je u Krapinsko-zagorskoj županiji (136 €), zatim u Varaždinskoj (131 €) i Požeško-slavonskoj županiji (122 €). Najniži udio bilježi Sisačko-moslavačka županija, gdje on iznosi 62 €.

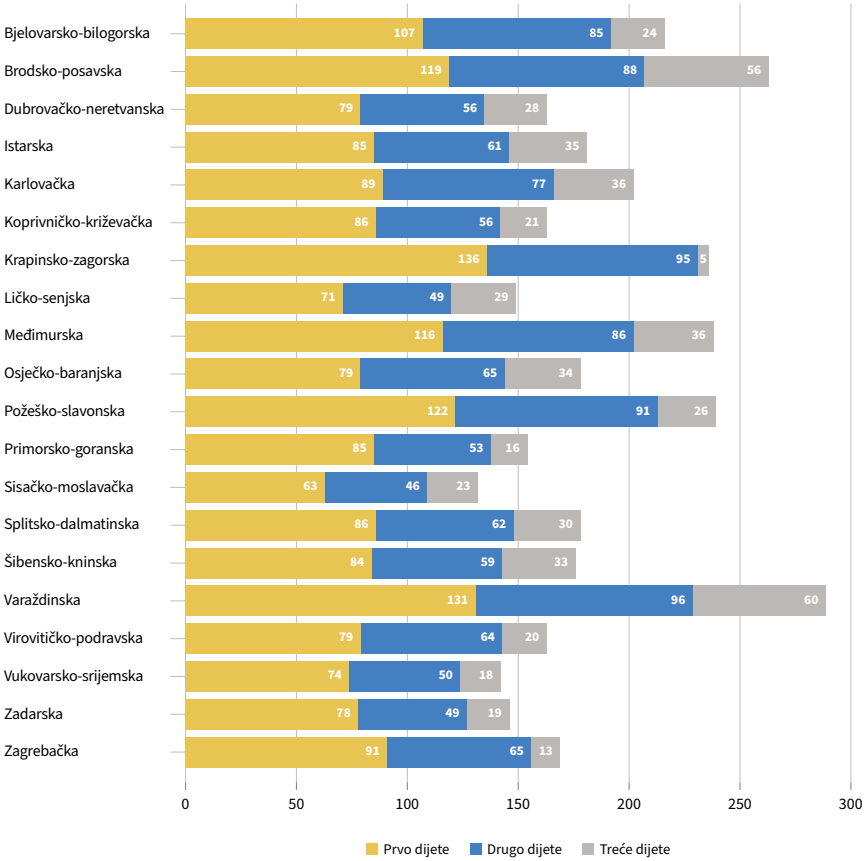
U većini županija cijena se smanjuje s redoslijedom rođenja djeteta. Najniži prosječni udio za treće dijete zabilježen je u Krapinsko-zagorskoj županiji (6 €), Zagrebačkoj (13 €) i Primorsko-goranskoj županiji (16 €). Iznimka je Koprivničko-križevačka županija, u kojoj je prosječna cijena za drugo i treće dijete jednaka i iznosi 21 €.

U odnosu na 2024./2025. godinu, u 2025./2026. prevladava rast prosječnog roditeljskog udjela u jasličkim programima. Cijena za prvo dijete porasla je u 15 od 20 županija, a najveći rast zabilježen je u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, sa 78 na 107 €, Varaždinskoj, sa 105 na 131 €, te Požeško-slavonskoj i Brodsko-posavskoj županiji, za po 23 €.

Kod drugog djeteta cijene su porasle u 13 županija, pri čemu se ističu Požeško-slavonska i Varaždinska županija. Za treće dijete cijene su porasle u 12 županija, dok je Krapinsko-zagorska županija zadržala najniži iznos od 5 €. Unatoč promjenama, u svim županijama i dalje je prisutan obrazac smanjenja roditeljskog udjela s redoslijedom rođenja djeteta.

Kao i kod vrtića, Grad Zagreb nije uključen u usporedbu zbog posebnog modela određivanja cijene prema prihodovnom cenzusu i redoslijedu rođenja djeteta.

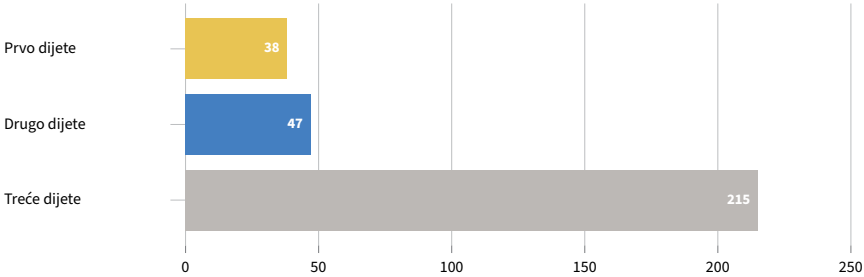
Grafikon 16. Prosječna cijena roditeljskog udjela u jaslicama prema županijama u 2025./2026. godini (€)

Mnoge jedinice lokalne samouprave uvode dodatne demografske mjere koje uključuju potpuno oslobađanje roditelja od plaćanja jaslica, što je posebno značajno s obzirom na visoke troškove ranog i predškolskog odgoja.

U 2026. godini, 38 jedinice u potpunosti financiraju jaslice za prvo dijete, 47 jedinica za drugo dijete, dok je za treće dijete čak 215 jedinica ukinulo roditeljski udio. Ovakva praksa jasno pokazuje napore lokalnih sredina da olakšaju roditeljstvo od najranije dobi djeteta, uz poseban fokus na poticaj većim obiteljima kroz konkretne financijske mjere.

Grafikon 17. Broj JLP(R)S-a u kojima roditelji ne plaćaju jaslice za prvo, drugo, treće dijete u pedagoškoj godini 2025./2026.

U anketnom je upitniku jedno od pitanja bilo usmjereno na kriterije za ostvarivanje umanjenja cijene usluge dječjeg vrtića za drugo, treće i svako sljedeće dijete. Konkretno, pitalo se primjenjuje li se to umanjenje isključivo na djecu iz iste obitelji koja istovremeno pohađaju vrtić ili se popust ostvaruje ovisno o ukupnom broju djece u obitelji, neovisno o istovremenom upisu.

Kako se i moglo očekivati, većina jedinica lokalne samouprave koje omogućuju umanjenje cijene – njih 363 jedinica – primjenjuje popust isključivo kada više djece iz iste obitelji istovremeno pohađa dječji vrtić.

Posebno je važno istaknuti da 8 % jedinica lokalne (regionalne) samouprave (odnosno 53 jedinica) primjenjuje povoljniji model umanjenja cijene usluge dječjeg vrtića, pri čemu se pravo na umanjenje ostvaruje ovisno o ukupnom broju djece u obitelji, neovisno

o tome pohađaju li djeca vrtić istodobno. Među njima se posebno izdvaja Sisačko-moslavačka županija kao jedina županija u kojoj sve jedinice lokalne samouprave primjenjuju navedeni model. Ovakav pristup predstavlja značajnu potporu roditeljima i snažniju demografsku mjeru te ga je u budućnosti poželjno aktivno promicati i poticati kao primjer dobre prakse na nacionalnoj razini.

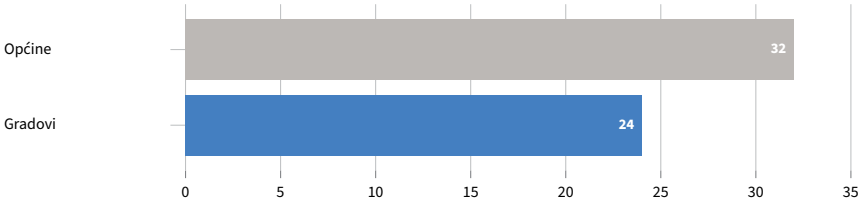
Tablica 5. Prikaz jedinica lokalne samouprave u kojima se umanjenje cijene usluge dječjeg vrtića ostvaruje ovisno o ukupnom broju djece u obitelji u 2026. godini

Županija	Općina/Grad
Bjelovarsko-bilogorska	Bjelovar
Dubrovačko-neretvanska	Trpanj, Župa Dubrovačka
Istarska	Cerovlje, Funtana-Fontane, Karojba, Lupoglav, Oprtalj-Portole, Rovinj-Rovigno, Vrsar-Orsera,
Karlovačka	Duga Resa, Generalski Stol, Karlovac, Ozalj, Rakovica, Žakanje, Slunj
Koprivničko-križevačka	Ferdinandovac, Sveti Petar Orehovec, Podravske Sesvete
Krapinsko-zagorska	Radoboj, Desinić, Konjščina
Ličko-senjska	Senj
Međimurska	Mala Subotica
Osječko-baranjska	Osijek, Vladislavci, Bilje
Primorsko-goranska	Crikvenica, Dobrinj, Matulji, Mošćenička Draga, Opatija
Sisačko-moslavačka	Sisačko-moslavačka županija, Martinska Ves
Splitsko-dalmatinska	Baška Voda, Dugopolje, Gradac, Hrvace, Kaštela, Makarska, Solin, Supetar, Vis
Šibensko-kninska	Promina, Ružić
Varaždinska	Sveti Ilija, Vidovec
Vukovarsko-srijemska	Štitar, Vinkovci
Zadarska	Poličnik, Starigrad, Zadar

U upitniku je bilo postavljeno i pitanje o visini novčane pomoći roditeljima djece koja nisu ostvarila pravo na upis u dječje vrtiće i jaslice zbog popunjenosti kapaciteta u pedagoškoj godini 2025./2026. Prema prikupljenim podacima ukupno 82 jedinica pružaju novčanu pomoć s prosječnom cijenom od 214 € roditeljima čija djeca nisu ostvarila pravo na dječji vrtić.

Ipak, jedan od najvećih izazova i dalje ostaje nedostatak organizacije dvosmjenskog i/ili produženog rada dječjih vrtića. Prema rezultatima, svega 56 jedinica lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj trenutno osigurava vrtićki rad u dvije smjene, od čega su 24 grada i 32 općine. Ovaj podatak jasno ukazuje na potrebu za daljnjim razvojem fleksibilnijih oblika rada u dječjim vrtićima, osobito u kontekstu usklađivanja radnih obveza roditelja s dostupnošću skrbi za djecu.

Grafikon 18. Broj jedinica lokalne samouprave koje osiguravaju rad dječjih vrtića u dvije smjene u 2026. godini

Liste čekanja i financiranje predškolske djelatnosti

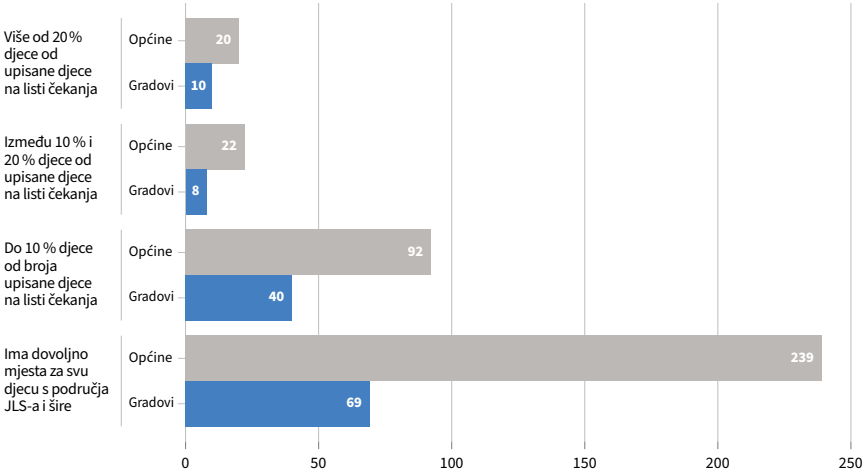
U analizi broja djece koja su u pedagoškoj godini 2025./2026. ostala na listama čekanja za upis u dječje vrtiće, dominira odgovor: *"ima dovoljno mjesta za svu djecu s područja JLS-a i šire".* Posebno se ističu općine, među kojima 239 njih navodi da imaju dovoljno kapaciteta za upis sve djece s vlastitog područja (i šire). Kod gradova, isti odgovor daje 69 jedinice, što također potvrđuje relativno povoljnu sliku dostupnosti predškolskih usluga u većem dijelu zemlje.

Drugi najčešće odabran odgovor bio je: "*do 10 % djece od broja upisane djece nalazi se na listi čekanja*", što je prijavilo 92 općina i 40 gradova. Treća skupina odgovora odnosi se na situaciju gdje između 10 % i 20 % djece od ukupno upisanih ostaje na listi čekanja – takvih je 30 jedinica lokalne samouprave, a podaci su prikazani i u priloženom grafikonu. Najnepovoljniju situaciju prijavljuju 20 općina i 10 gradova, koje su navele kako se više od 20 % djece nalazi na listi čekanja, što upućuje na značajan manjak kapaciteta u tim sredinama.

Ovi podaci jasno pokazuju da većina jedinica lokalne samouprave, osobito općine, uspijevaju zadovoljiti potrebe roditelja, dok se manji broj gradova i općina i dalje suočava s izazovima nedostatnih kapaciteta, što zahtijeva dodatne infrastrukturne i organizacijske mjere.

U odnosu na prethodnu godinu, povećao se broj jedinica koje imaju dovoljno mjesta za svu djecu vrtićke dobi: kod općina s 226 na 239, a kod gradova sa 64 na 69. Istodobno se broj općina s više od 20 % djece na listi čekanja smanjio sa 17 na 10, dok se kod gradova povećao s 11 na 20.

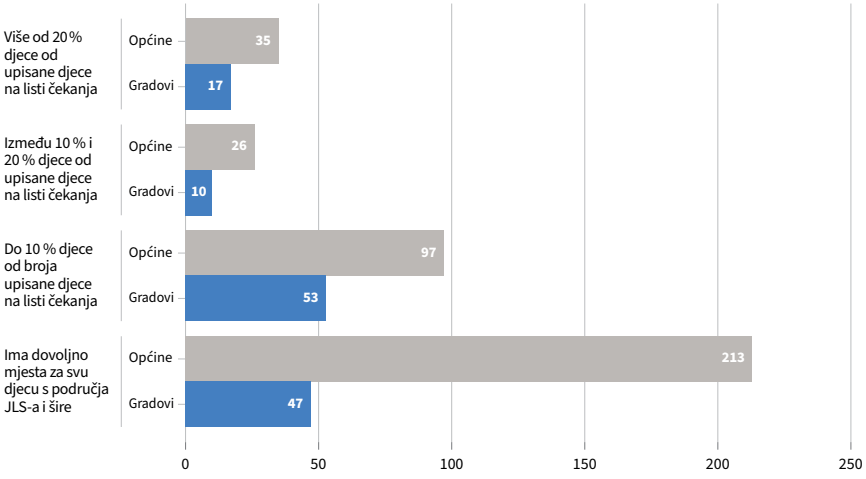
Grafikon 19. Broj jedinica lokalne samouprave prema postotku broja djece u dječjim vrtićima na listi čekanja u pedagoškoj godini 2025./2026.

Kada se promatraju odgovori koji se odnose na jasličke programe, situacija je neznatno drugačija. Kod općina je i dalje najzastupljeniji odgovor: *ima dovoljno mjesta za svu djecu s područja JLS-a i šire* na koji su odgovorili 213 općina i 47 gradova. Zatim 97 općina i 53 gradova su odgovorili: *do 10 % djece od broja upisane djece na listi čekanja*. Potom slijedi odgovor od 35 općina i 17 gradova da *više od 20 % djece na listi čekanja*. *Između 10-20 % djece od upisane djece na listi čekanja* broji 26 općina i 10 gradova.

U odnosu na 2024./2025., u novijem razdoblju povećao se broj jedinica s dovoljno mjesta: kod općina sa 193 na 213, a kod gradova s 39 na 47. Istodobno se stanje poboljšalo u gradovima s većim listama čekanja, dok je kod općina broj onih s više od 20 % djece na čekanju ostao isti, a u skupini od 10 do 20 % porastao s 22 na 26.

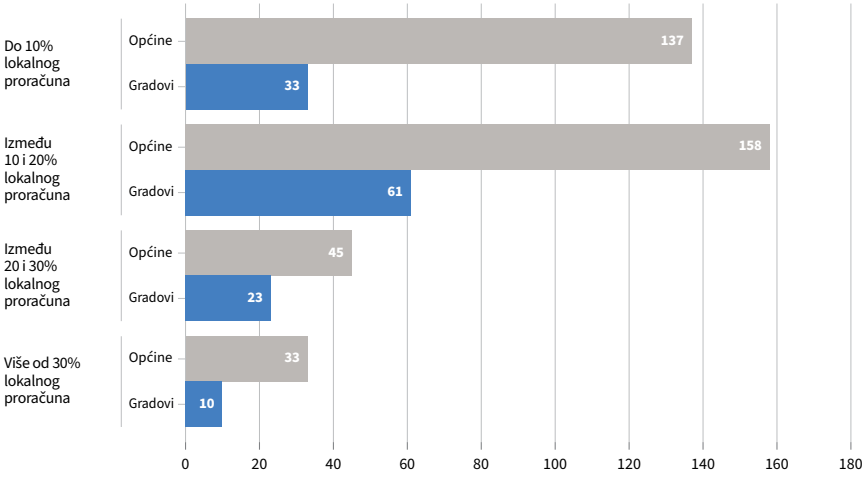
Grafikon 20. Postotak broja djece u jaslicama na listi čekanja u pedagoškoj godini 2025./2026.

U odnosu na 2024. godinu, u 2025. među općinama je vidljiv pomak prema većim izdvajanjima za predškolski odgoj i obrazovanje. Broj općina koje izdvajaju do 10 % proračuna smanjio se sa 147 na 137, dok je broj onih koje izdvajaju između 10 i 20 % porastao sa 130 na 158, između 20 i 30 % sa 33 na 45, a više od 30 % sa 31 na 33.

Kod gradova su promjene manje izražene: broj gradova koji izdvajaju do 10 % porastao je s 32 na 33, dok se broj u kategoriji od 10 do 20 % smanjio sa 66 na 61. Istodobno je porastao broj gradova koji izdvajaju između 20 i 30 % proračuna, s 21 na 23, te više od 30 %, sa 6 na 10. Rezultati upućuju na postupno povećanje izdvajanja, osobito među općinama, no usporedbu apsolutnih brojeva potrebno je tumačiti uzimajući u obzir moguću razliku u obuhvatu podataka između dviju godina.

Grafikon 21. Broj jedinica lokalne samouprave koje ulažu prema postotku lokalnog proračuna u predškolski odgoj i obrazovanje u 2025. godini

Uspješna organizacija i financiranje programa predškolskog odgoja i obrazovanja predstavlja veliki prioritet i izazov svih jedinica lokalne samouprave kako sada tako i u budućnosti. S tim u vezi, kao što je već poznato, programe predškolskog odgoja i obrazovanja uz ostale osnivače organiziraju i financiraju jedinice lokalne samouprave (općine i gradovi).

Umanjenje cijene dječjih vrtića

Jedno od pitanja u upitniku odnosilo se na kriterije za umanjenje cijene usluge dječjeg vrtića i jaslica za drugo, treće i svako sljedeće dijete. Pitanje je bilo usmjereno isključivo na one jedinice lokalne samouprave koje provode djelatnost predškolskog odgoja i obrazovanja. Prije analize konkretnih modela umanjenja, bilo je nužno izdvojiti jedinice koje ne primjenjuju umanjenje cijena, a koje su dale jedan od sljedećih odgovora:

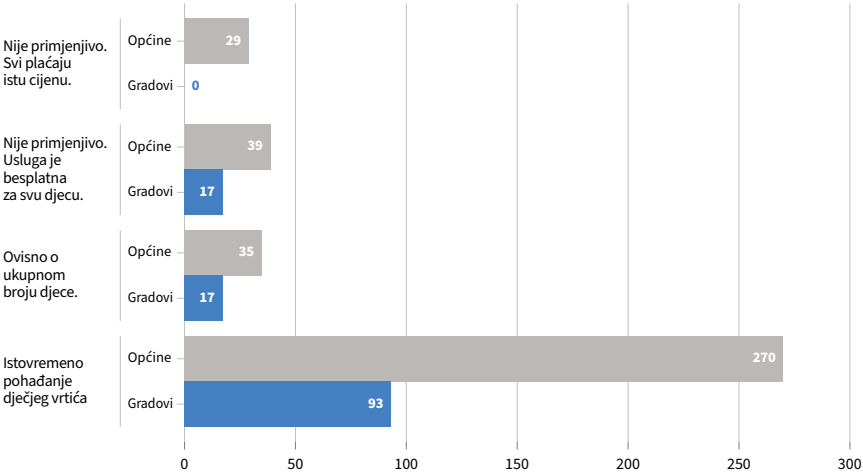
1. „Nije primjenjivo – svi plaćaju istu cijenu“,
2. „Nije primjenjivo – usluga je besplatna za sve“.

Ove kategorije ukazuju na dva suprotna pristupa – jednaka cijena za sve korisnike bez obzira na broj djece, odnosno potpuno oslobađanje svih roditelja od plaćanja.

Kao što je prethodno istaknuto, najzastupljeniji model umanjenja cijene dječjih vrtića temelji se na istovremenom pohađanju vrtića više djece iz iste obitelji, što za roditelje predstavlja ponešto nepovoljniju opciju u usporedbi s modelom koji se temelji na ukupnom broju djece u obitelji, neovisno o istodobnom korištenju usluge. Takav pristup upućuje na prevladavajući fokus jedinica lokalne samouprave na operativne okolnosti, umjesto na širu demografsku potporu obiteljima.

Grafikon 22. Broj jedinica lokalne samouprave koje provode programe predškolskog odgoja i obrazovanja i mjere umanjenja cijena vrtića i jaslica u 2026. godini

16 općina ne primjenjuje nikakvo umanjenje cijene, neovisno o broju djece u vrtiću, što se može ocijeniti kao nepovoljna praksa prema roditeljima, a koju bi jedinice lokalne samouprave trebale izbjegavati i revidirati u budućem razdoblju. S druge strane, pozitivne primjere predstavljaju jedinice lokalne samouprave koje su u 2026. godini u potpunosti oslobodile roditelje plaćanja usluge predškolskog odgoja i obrazovanja. Najviše takvih jedinica dolazi iz Zadarske županije (pet gradova i dvije općine), Primorsko-goranske županije (tri grada i tri općine), Splitsko-dalmatinske županije (četiri općine i dva grada) te Vukovarsko-srijemska županija (pet općina). Ukupno 18 gradova i 39 općina pruža besplatnu uslugu dječjih vrtića, što je blagi porast u odnosu na 2025. godinu, kada su 17 gradova i 31 općina nudili isti oblik potpore. Taj trend ukazuje na rastuću svijest o važnosti financijske dostupnosti ranog i predškolskog odgoja. Od navedenih jedinica koje imaju uslugu besplatnih vrtića iz tablice 6, njih 33 ima besplatnu uslugu i za dječji vrtić i za jaslice.

Tablica 6. Jedinice lokalne samouprave koje imaju besplatnu uslugu dječjih vrtića u 2026. godini

Županija	Općina/Grad
Brodsko-posavska	Slavonski Brod, Garčin
Dubrovačko-neretvanska	Ploče, Pojezerje
Istarska	Bale-Valle, Pula-Pola, Umag-Umago, Sveta Nedelja
Karlovačka	Saborsko
Koprivničko-križevačka	Gola, Sokolovac
Ličko-senjska	Gospić, Karlobag, Novalja
Osječko-baranjska	Čeminac, Draž, Kneževi Vinogradi, Koška, Magadenovac
Primorsko-goranska	Baška, Brod Moravice, Lopar, Cres, Čabar, Mali Lošinj
Požeško-slavonska	Čaglin
Sisačko-moslavačka	Dvor, Jasenovac, Lipovljani, Sisak
Splitsko-dalmatinska	Bol, Brela, Baška Voda, Okrug, Otok, Sinj, Podgora, Vrlika
Šibensko-kninska	Biskupija, Unešić
Virovitičko-podravska	Gradina
Vukovarsko-srijemska	Bogdanovci, Ivankovo, Markušica, Negoslavci, Nijemci
Zadarska	Povljana, Biograd na Moru, Nin, Obrovac, Pag, Vir, Vrsi
Zagrebačka	Orle, Pisarovina, Jastrebarsko, Velika Gorica, Stupnik

2.3. Obrazovanje i zdravstvo

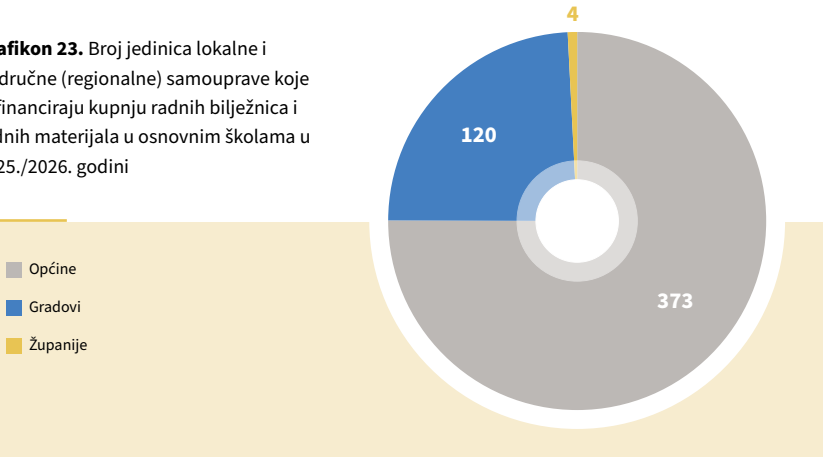
Udžbenici i radni materijali

Osim ključne uloge u području ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, jedinice lokalne i regionalne samouprave imaju značajne nadležnosti i u području osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. Od školske godine 2019./2020. nabava udžbenika za osnovne škole u potpunosti je financirana iz državnog proračuna, čime je trošak za roditelje u tom segmentu uklonjen. Međutim, za srednje škole to nije slučaj, pa je u upitniku ispitano u kojoj mjeri jedinice sudjeluju u sufinanciranju nabave srednjoškolskih udžbenika.

U 2025. godini, kao i prethodne godine, 93 % gradova (117 gradova) sufinancira ove materijale, dok se među općinama bilježi povećanje – 362 općine ili 86 %, što je porast za dvije općine u odnosu na 2024. godinu. Ove godine njih 120 gradova, 373 općina i 4 županije sufinanciraju kupnju radnih bilježnica i radnih materijala u osnovnim školama

Ova praksa pokazuje dobar primjer koordinacije državne i lokalne razine vlasti, gdje lokalne jedinice nadopunjuju nacionalne mjere i time osiguravaju sveobuhvatniju podršku učenicima i njihovim obiteljima.

Grafikon 23. Broj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje sufinanciraju kupnju radnih bilježnica i radnih materijala u osnovnim školama u 2025./2026. godini

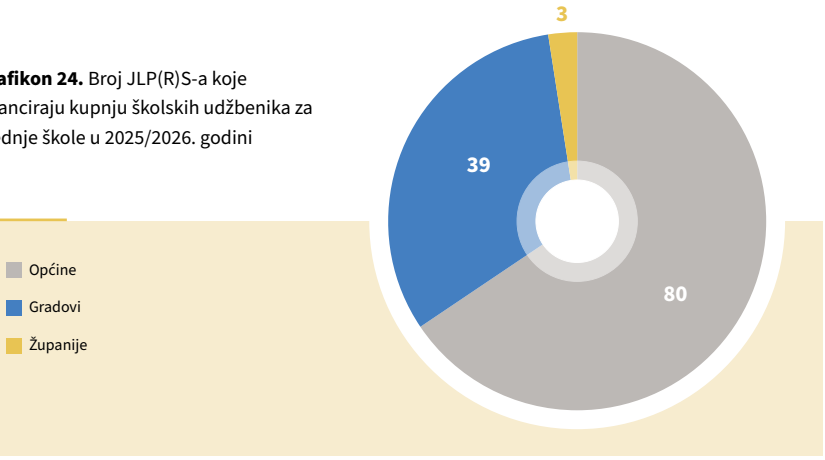
Sve veći broj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prepoznaje važnost financijske potpore srednjoškolcima i njihovim obiteljima. Tijekom 2024. godine nabavu školskih udžbenika za učenike srednjih škola sufinanciralo je 38 gradova, odnosno 30 % svih gradova, te 76 općina, odnosno 18 % svih općina.

Prema dostupnim podacima, u školskoj godini 2024./2025. zabilježen je porast broja jedinica uključenih u financiranje nabave srednjoškolskih udžbenika. U toj je školskoj godini udžbenike sufinancirala ukupno 125 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave: 81 općina, 41 grad i tri županije.

U školskoj godini 2025./2026. nabavu udžbenika za učenike srednjih škola sufinanciraju ukupno 122 jedinice, među kojima je 80 općina, 39 gradova i tri županije. Iako je riječ o blagom smanjenju u odnosu na prethodnu školsku godinu, broj uključenih jedinica i dalje pokazuje visoku razinu interesa lokalnih i regionalnih vlasti za pružanje potpore učenicima i njihovim obiteljima.

Takve mjere nisu zakonska obveza jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ali pokazuju njihovu spremnost da pridonesu većoj jednakosti u obrazovanju i rasterećenju kućnih proračuna. Sufinanciranjem ili potpunim financiranjem školskih udžbenika smanjuju se financijske prepreke u pristupu obrazovanju te se potiče veća uključenost učenika, osobito u sredinama s nepovoljnijim socioekonomskim pokazateljima.

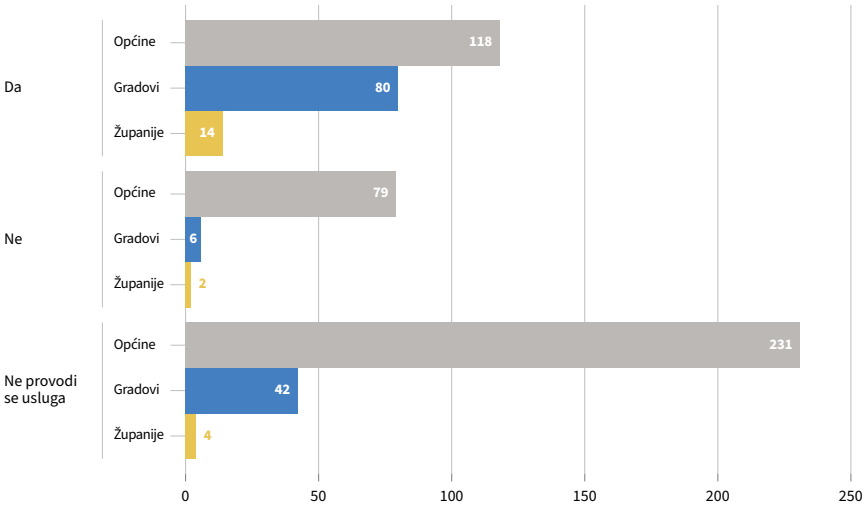
Grafikon 24. Broj JLP(R)S-a koje financiraju kupnju školskih udžbenika za srednje škole u 2025/2026. godini

U skladu s Odlukom o kriterijima i načinu financiranja, odnosno sufinanciranja troškova prehrane za učenike osnovnih škola za školsku godinu 2025./2026., učenici koji redovito pohađaju osnovnu školu ostvaruju pravo na financiranje ili sufinanciranje školske prehrane u iznosu od 1,33 € za svaki dan kada su na nastavi. Sredstva osigurava Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih iz državnog proračuna za učenike uključene u školsku prehranu. Iznimno, za učenike škola uključenih u eksperimentalni program cjelodnevne škole osigurava se iznos od 2,00 € po nastavnom danu. Uz prehranu, značajan segment skrbi o djeci u osnovnim školama čini i produženi boravak. Prema podacima za 2026. godinu, troškove produženog boravka u osnovnim školama sufinancira 80 gradova i 118 općina. U sufinanciranje je uključeno i 14 županija, dok dvije županije ne sufinanciraju ovu uslugu, a u četiri županije produženi boravak u osnovnim školama nije organiziran.

U odnosu na 2025. godinu, kada je troškove produženog boravka sufinanciralo 77 gradova i 117 općina, zabilježen je blag porast broja uključenih jedinica – za tri grada i jednu općinu. Navedeni podaci upućuju na relativnu stabilnost obuhvata sufinanciranja produženog boravka na lokalnoj razini.

Grafikon 25. Broj jedinica lokalne samouprave koje sufinanciraju troškove produženog boravka u osnovnim školama u 2026. godini

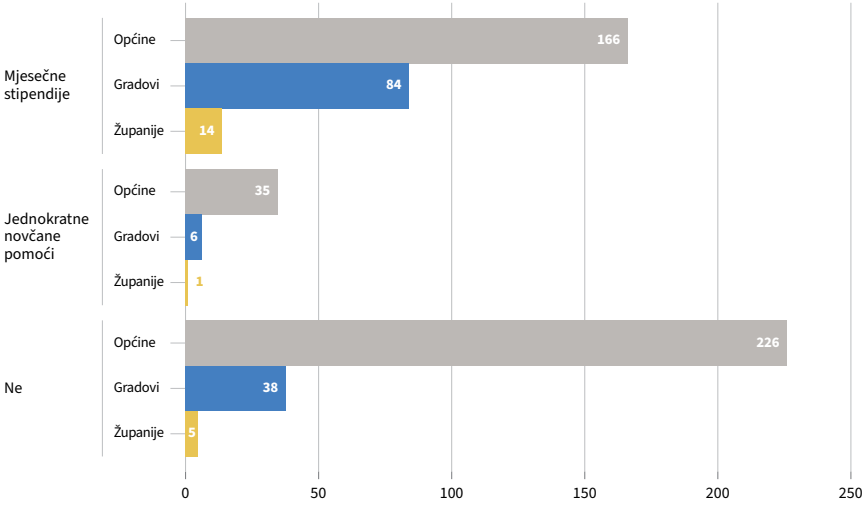

Učeničke i studentske stipendije

Dodjela učeničkih i studentskih stipendija široko je prihvaćena praksa među jedinicama lokalne i regionalne samouprave. Učeničke mjesečne stipendije u 2026. godini dodjeljuje 84 grada, 166 općina i 14 županija.

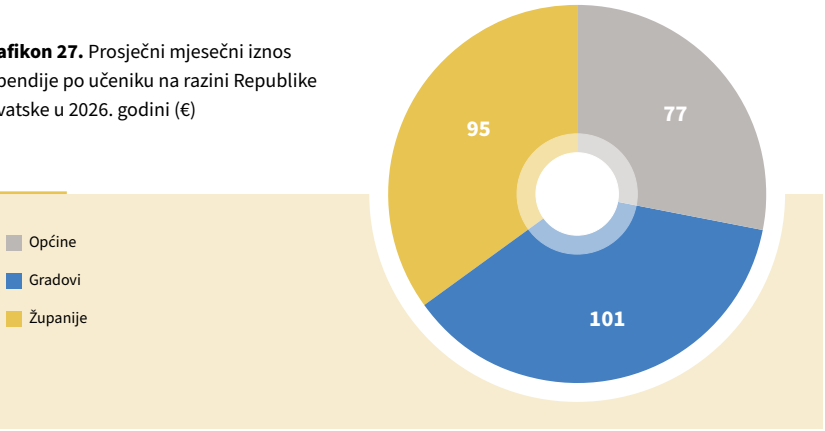
Iako dio općina ne provodi formalne natječaje za stipendiranje, uglavnom zbog ograničenih proračunskih sredstava ili manjeg broja učenika, mnoge među njima nastoje očuvati podršku kroz isplatu jednokratnih novčanih pomoći učenicima. Konkretno, 35 općina dodjeljuje jednokratnu novčanu pomoć učenicima, a jednaku uslugu financira 6 gradova i Sisačko-moslavačka županija.

Grafikon 26. Broj JLP(R)S koje dodjeljuju učeničke stipendije u 2026. godini

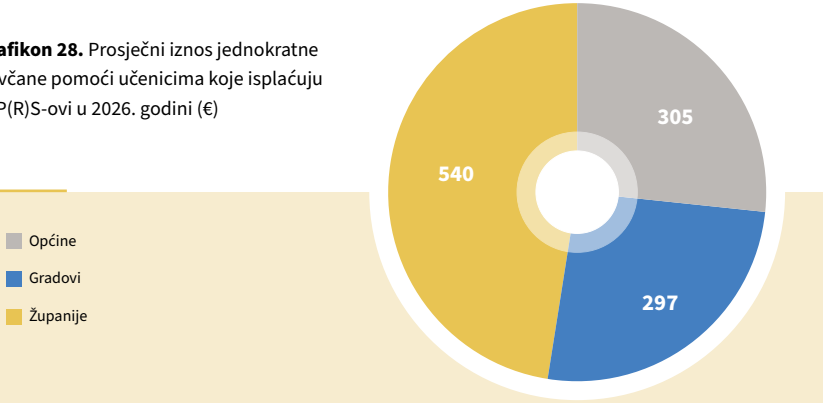
Analiza prosječnih mjesečnih iznosa učeničkih stipendija pokazuje umjeren rast u 2025./2026. godini. Gradovi su prosječan iznos povećali s 89 € na 101 €, a općine sa 72 € na 77 €, dok su županije zadržale prosječan iznos od 95 €.

Grafikon 27. Prosječni mjesečni iznos stipendije po učeniku na razini Republike Hrvatske u 2026. godini (€)

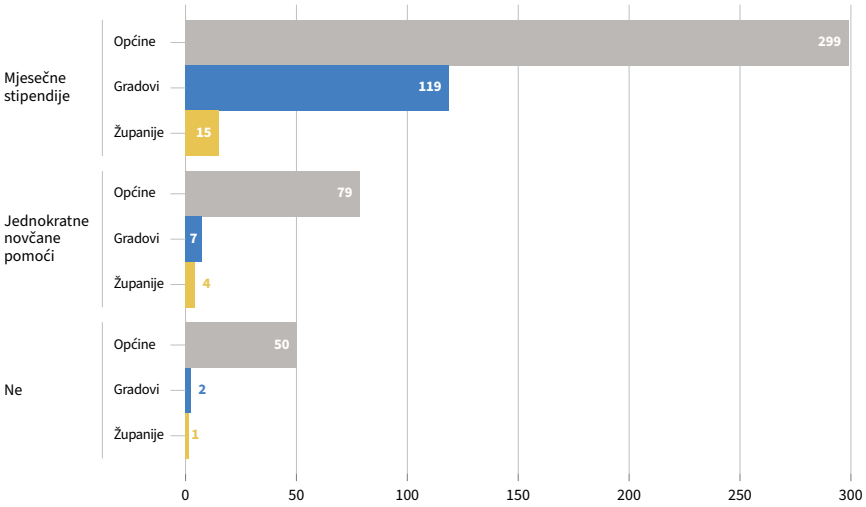
Prema podacima za 2025./2026. godinu, prosječni iznos jednokratne novčane pomoći učenicima varira ovisno o vrsti jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Od županija samo Sisačko-moslavačka isplaćuje tu pomoć, u prosječnom iznosu od 540 €. Općine koje isplaćuju slijede s prosječnim iznosom od 305 €, dok gradovi izdvajaju 297 €. To ukazuje na ujednačenost u pristupu među jedinicama, uz blagu prednost županijskih ulaganja, čime se potvrđuje kontinuirana podrška učenicima kroz različite oblike financijske pomoći u obrazovanju.

Grafikon 28. Prosječni iznos jednokratne novčane pomoći učenicima koje isplaćuju JLP(R)S-ovi u 2026. godini (€)

Studentske stipendije prisutne su u još većoj mjeri – u 2026. godini mjesečne studentske stipendije dodjeljuje 15 županija, 119 gradova i 299 općina. Isto tako jednokratnu novčanu pomoć studentima dodjeljuje 79 općina, 7 gradova i 4 županije.

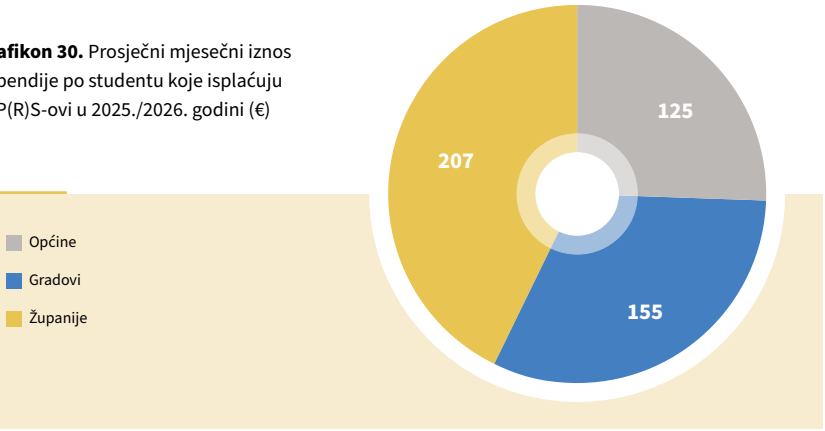
Grafikon 29. Broj JLP(R)S-a koje dodjeljuju studentske stipendije u 2025./2026. godini

Podaci za 2025./2026. godinu pokazuju značajne razlike u visini prosječnih mjesečnih studentskih stipendija među jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave. Županije izdvajaju najviši prosječni iznos, i to 207 € mjesečno. U odnosu na 2025. godinu prosjek je nešto viši ove godine. Ove razlike ukazuju na različite prioritete i mogućnosti pojedinih jedinica u potpori studentskoj populaciji te naglašavaju važnost strateškog planiranja stipendijskih politika u cilju osiguravanja jednakih obrazovnih prilika.

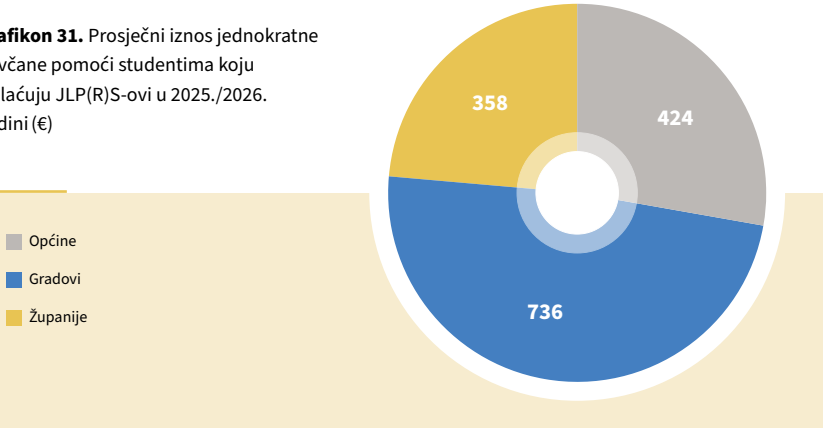

Grafikon 30. Prosječni mjesečni iznos stipendije po studentu koje isplaćuju JLP(R)S-ovi u 2025./2026. godini (€)

U akademskoj godini 2025./2026. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nastavljaju s praksom isplate jednokratnih novčanih pomoći studentima. Najizdašnije su gradske uprave, koje prosječno isplaćuju 736 € po studentu**.** Općine slijede s prosječnim iznosom od 424 €, dok županije izdvajaju nešto manje, 358 €.

Grafikon 31. Prosječni iznos jednokratne novčane pomoći studentima koju isplaćuju JLP(R)S-ovi u 2025./2026. godini (€)

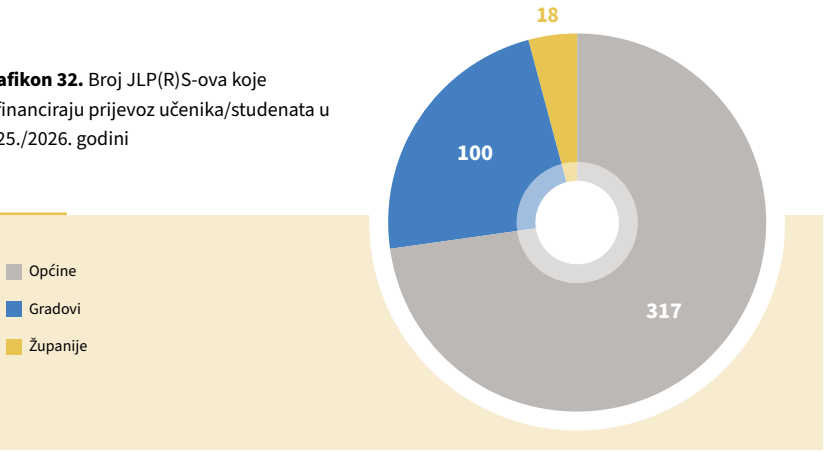
Zbog složenosti sustava dodjele stipendija, nije bilo moguće dobiti potpunu i točnu sliku o iznosima učeničkih i studentskih stipendija koje dodjeljuju jedinice lokalne i regionalne samouprave. Iako su prikupljeni podaci o visini stipendija i kriterijima dodjele, analiza ukupnih zaključaka bila je otežana kako bi se očuvala točnost nalaza. Detaljni iznosi stipendija za svaku pojedinu jedinicu lokalne i regionalne samouprave dostupni su u priloženom *Excel* dokumentu.

Prijevoz i smještaj učenika/studenata

Prema dostavljenim podacima, u 2025. godini prijevoz učenika i studenata sufinancirala su 104 grada, 317 općina i 18 županija. U odnosu na 2024. godinu zabilježen je blag porast udjela gradova koji provode ovu mjeru, s 80 % na 81 %, te općina, sa 74 % na 75 %.

Podaci za 2026. godinu pokazuju da prijevoz sufinancira 100 gradova, 317 općina i 18 županija. U usporedbi s prethodnom godinom broj gradova smanjio se za četiri, dok je broj općina i županija ostao nepromijenjen. Rezultati stoga upućuju na stabilnu zastupljenost ove mjere među općinama i županijama te na blagi pad broja gradova koji sufinanciraju prijevoz učenika i studenata.

Grafikon 32. Broj JLP(R)S-ova koje sufinanciraju prijevoz učenika/studenata u 2025./2026. godini

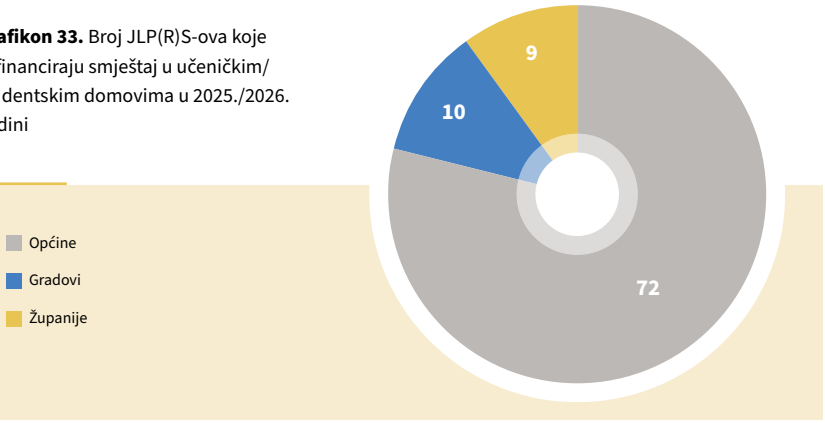
Radi pružanja potpore djeci, učenicima i njihovim obiteljima, Vlada Republike Hrvatske donijela je *Zaključak o nastavku provedbe projekta besplatnoga javnog željezničkog prijevoza djece te učenika osnovnih i srednjih škola na području Republike Hrvatske* u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2026. godine.

Pitanje dostupnosti prijevoza učenicima, osobito u ruralnim i slabije povezanim područjima, jedno je od važnijih u osiguravanju jednakih obrazovnih uvjeta. Podaci za školsku godinu 2025./2026. pokazuju da velik broj jedinica lokalne samouprave preuzima odgovornost za sufinanciranje javnog linijskog prijevoza učenika.

Smještaj učenika u učeničkim domovima sufinancira se sukladno *Odluci o utvrđivanju cijene usluge smještaja i prehrane učenika u učeničkim domovim*a koju Ministarstvo znanosti i obrazovanja donosi svake godine. Sukladno navedenoj *Odluci za 2026. godinu*, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osiguravaju sredstva za sufinanciranje potpore smještaja i prehrane učenika u učeničkim domovima u iznosu od 83,62 € mjesečno po učeniku, što predstavlja 50 % ukupne cijene.

Analizom sufinanciranja smještaja u učeničkim i studentskim domovima utvrđeno je da 43 % županija odnosno njih 9 pruža takvu potporu, dok je među općinama taj postotak 17 % odnosno 72 općina, a među gradovima 9 % odnosno 10 gradova. Za 2026. godinu nisu zabilježene značajnije promjene u odnosu na podatke iz 2025. godine.

Grafikon 33. Broj JLP(R)S-ova koje sufinanciraju smještaj u učeničkim/studentskim domovima u 2025./2026. godini

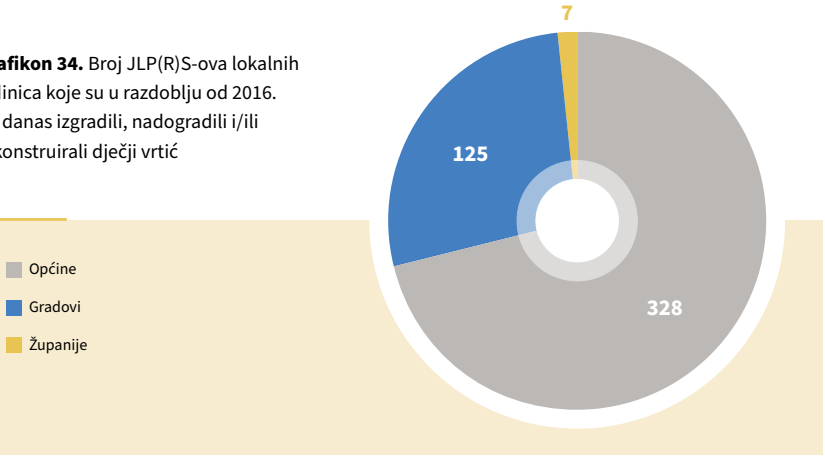

Ulaganja u odgojno-obrazovnu infrastrukturu

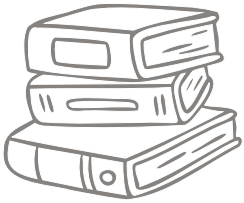
Od 2016. godine do danas, znatan broj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave aktivno je ulagao u izgradnju, nadogradnju i rekonstrukciju dječjih vrtića. Prema prikupljenim podacima, čak 328 općina provelo je takve projekte, dok je to učinilo 125 gradova. Osim njih, u infrastrukturne projekte predškolskog odgoja uključilo se i 7 županija.

Ovi podaci jasno potvrđuju kontinuitet ulaganja u kvalitetniji predškolski odgoj i obrazovanje te ukazuju na snažan angažman lokalne i regionalne razine u stvaranju boljih uvjeta za djecu i obitelji. Ulaganja u vrtićku infrastrukturu ne predstavljaju samo prostorno proširenje, već i temelj za demografski i društveni razvoj zajednice.

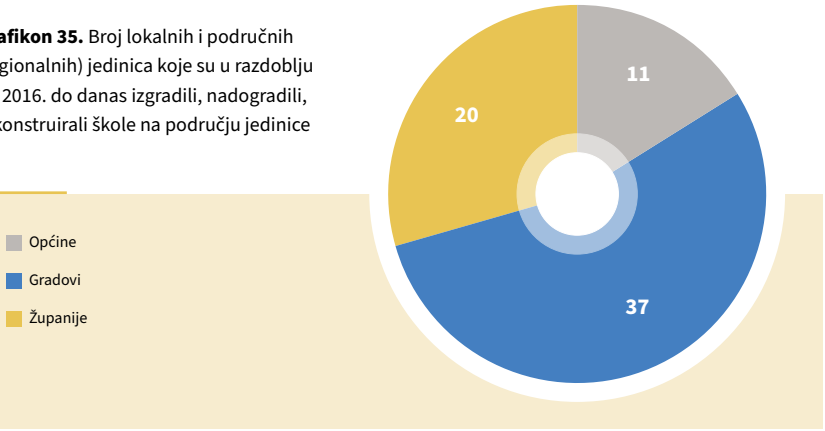
Grafikon 34. Broj JLP(R)S-ova lokalnih jedinica koje su u razdoblju od 2016. do danas izgradili, nadogradili i/ili rekonstruirali dječji vrtić

Od 2016. godine do danas škole su izgradila, nadogradila ili rekonstruirala ukupno 37 gradova, 20 županija i 11 općina. Najveći broj takvih ulaganja bilježe gradovi, dok ih je najmanje među općinama.

Grafikon 35. Broj lokalnih i područnih (regionalnih) jedinica koje su u razdoblju od 2016. do danas izgradili, nadogradili, rekonstruirali škole na području jedinice

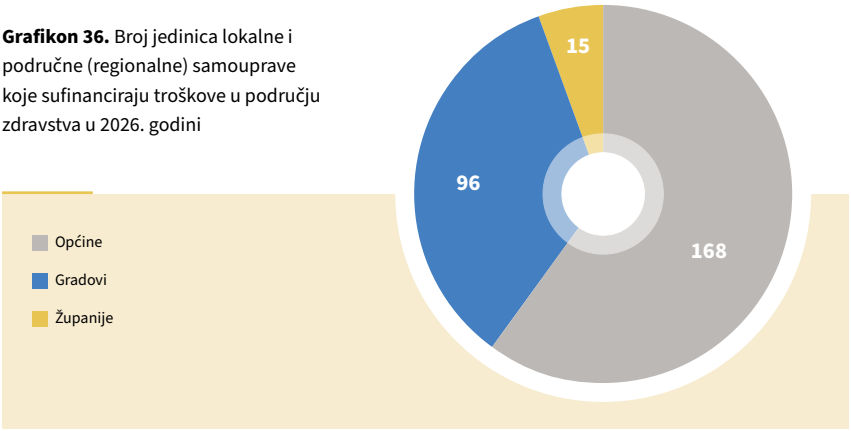
Zdravstvo

U 2026. godini zabilježen je porast broja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje sudjeluju u sufinanciranju troškova u području zdravstva u odnosu na prethodnu godinu. Dok je 2025. godine tu vrstu potpore osiguravalo 89 gradova (70 %), 164 općine (39 %) i 19 županija (90 %), u 2026. godini troškove zdravstva sufinancira 96 gradova (76%), 168 općina (39 %) i 15 županija (71 %).

Raspon ulaganja je raznovrstan: gradovi i općine najčešće sufinanciraju dodatne timove hitne pomoći, rad ordinacija, ljekarni, specijalističkih usluga i slično, dok županije najčešće financiraju zdravstvene programe i djelatnosti domova zdravlja. Dodatno, jedinice samouprave često pokrivaju i troškove preventivnih pregleda, laboratorijskih pretraga, ortopedskih pomagala, lijekova, terapija za djecu, medicinski potpomognute oplodnje te prijevoza i stanovanja medicinskog osoblja.

Grafikon 36. Broj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje sufinanciraju troškove u području zdravstva u 2026. godini

2.4. Stambeno zbrinjavanje

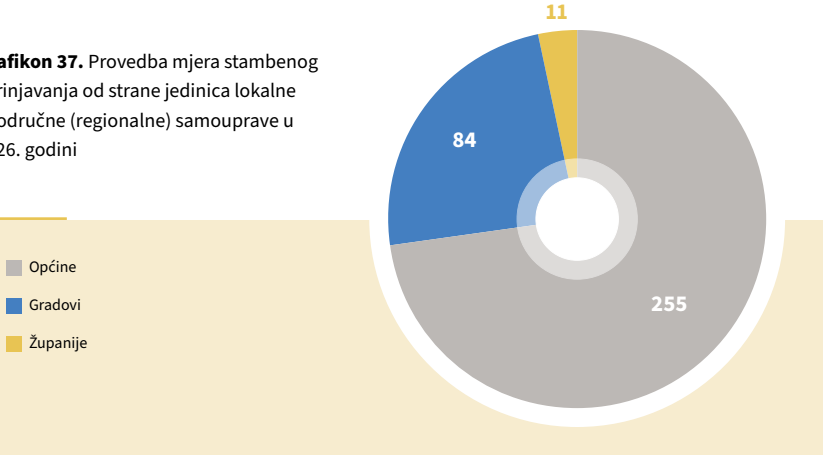
Prema novijim podacima, ove se mjere provode u 255 općina, 84 grada i 11 županija, odnosno u ukupno 350 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U usporedbi s prethodno prikazanim podacima, prema kojima su mjere provodili 200 općina, 73 grada i 9 županija, vidljiv je rast u svim kategorijama. Broj općina povećao se za 55, broj gradova za 11, a broj županija za dvije. Ukupan broj jedinica koje provode mjere stambenog zbrinjavanja porastao je s 282 na 350, što upućuje na sve veću uključenost lokalne i regionalne samouprave u rješavanje stambenih potreba mladih obitelji.

U 2026. godini kupnju prve nekretnine sufinanciraju 222 jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, što je za 42 jedinice više nego prethodne godine, kada je ovu mjeru provodilo njih 180. Mjera je najzastupljenija među općinama, od kojih je provode 173, dok kupnju prve nekretnine sufinancira i 40 gradova te 9 županija. Mjera oslobođenja/smanjenja komunalnog doprinosa je veća u 2025. godini u odnosu na

2024. godinu. U 2026. godini 41 grad i 92 općine osigurava mjeru u odnosu na 32 grada i 74 općine u 2025. godini. Oslobođenje/smanjenje plaćanja komunalnog doprinosa prilikom gradnje, rekonstrukcije ili dogradnje kuće ostvaruje se putem popunjavanja zahtjeva koji se podnosi jedinicama lokalne samouprave. Obično ova pomoć uzima u obzir gradnju prve nekretnine kao pomoć mladim obiteljima i onim obiteljima s većim brojem djece. Najveći broj jedinica dolazi iz Splitsko-dalmatinske županije (21), Istarske županije (18), i Zadarske županije (18). Neke jedinice (Belišće, Dragalić, Ivanec, Rešetari) čak oslobađaju plaćanja komunalne naknade od dana početka korištenja nekretnine što treba pohvaliti jer je takva potpora dužeg trajanja, odnosno nije jednokratnog oblika.

Grafikon 37. Provedba mjera stambenog zbrinjavanja od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2026. godini

Tablica 7. Jedinice lokalne samouprave koje osiguravaju mjeru oslobođenja/smanjenja komunalnog doprinosa u 2026. godini

Županija	Općina/Grad
Bjelovarsko-bilogorska	Veliki Grđevac, Garešnica, Sirač
Brodsko-posavska	Bebrina, Bukovlje, Dragalić, Rešetari, Stara Gradiška, Nova Gradiška
Dubrovačko-neretvanska	Blato, Metković, Zažablje
Istarska	Buje-Buje, Bale-Valle, Cerovlje, Funtana-Fontane, Grožnjan-Grisignano, Kršan, Labin, Lanišće, Ližnjan-Lisignano, Pazin, Pićan, Sveti Petar u Šumi, Svetvinčenat, Tar-Vabriga-Torre-Abrega, Tinjan, Vodnjan- Dignano, Vrsar-Orsera, Žminj
Karlovačka	Josipdol, Karlovac, Lasinja, Rakovica, Ribnik, Saborsko, Slunj, Tounj, Ozalj
Koprivničko-križevačka	Đurđevac, Ferdinandovac, Križevci, Legrad, Virje
Krapinsko-zagorska	Desinić, Hum na Sutli
Ličko-senjska	Brinje, Gospić, Perušić, Plitvička Jezera
Međimurska	Mala Subotica, Mursko Središće, Nedelišće, Podturen, Sveti Juraj na Bregu, Vratišinec, Štrigova
Osječko-baranjska	Belišće, Đakovo, Trnava, Vuka
Primorsko-goranska	Cres, Čavle, Dobrinj, Mošćenička Draga, Novi Vinodolski, Opatija, Rijeka, Vrbnik
Splitsko-dalmatinska	Baška Voda, Brela, Dicmo, Imotski, Komiža, Lećevica, Milna, Okrug, Podbablje, Podgora, Postira, Sinj, Supetar, Sutivan, Šolta, Vis, Vrgorac, Vrlika, Zadvarje, Zagvozd, Zmijavci
Šibensko-kninska	Drniš, Promina, Skradin, Vodice
Varaždinska	Ivanec, Jalžabet, Ludbreg, Mali Bukovec, Novi Marof, Trnovec Bartolovečki, Varaždin, Varaždinske Toplice, Vinica
Virovitičko-podravska	Špišić Bukovica, Orahovica, Virovitica
Vukovarsko-srijemska	Andrijaševci, Stari Jankovci, Štitar, Vrbanja
Zadarska	Benkovac, Bibinje, Jasenice, Kolan, Nin, Novigrad, Obrovac, Pakoštane, Polača, Poličnik, Posedarje, Povljana, Privlaka, Škabrnja, Tkon, Vir, Vrsi, Zemunik Donji
Zagrebačka	Bistra, Križ, Pušća, Rugvica, Sveta Nedelja

Osim uobičajenih mjera stambenog zbrinjavanja, jedinice lokalne samouprave provode i niz dodatnih, manje zastupljenih mjera koje također doprinose lakšem rješavanju stambenog pitanja, osobito mladih obitelji. Među njima su subvencioniranje kamata na stambene kredite, sufinanciranje najamnine, te davanje zemljišta u koncesiju ili darovanje. I u ovom segmentu vidljiv je porast broja jedinica koje provode navedene mjere u 2026. godini u odnosu na prethodnu godinu.

Nadalje, županije kroz javne pozive sve češće osiguravaju sredstva za kupnju, izgradnju, adaptaciju i rekonstrukciju nekretnina, posebno ciljajući na mlade obitelji u ruralnim područjima. Pozitivni primjeri takve prakse bilježe se u Brodsko-posavskoj, Istarskoj, Osječko-baranjskoj, Karlovačkoj, Požeško-slavonskoj, Splitsko-dalmatinskoj, Varaždinskoj, Vukovarsko-srijemskoj i Zagrebačkoj županiji.

Posebnu pozornost zaslužuje inicijativa Bjelovarsko-bilogorske, Istarske i Osječko-baranjske županije koje subvencioniraju kamate na stambene kredite. Ovakav oblik koordiniranog djelovanja pokazuje učinkovit model suradnje na lokalnoj i regionalnoj razini.

2.5. Iseljeništvo, povratak i integracija povratnika

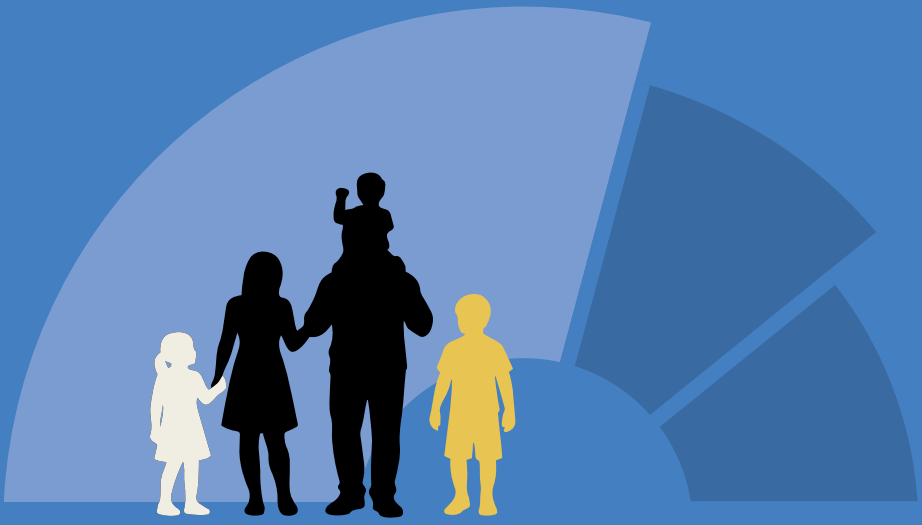
U 2026. godini u upitnik su prvi put uključena pitanja o hrvatskom iseljeništvu, povratku iseljenika i njihovih potomaka te mjerama za njihovu integraciju. Posebne mjere navelo je 12 od 575 jedinica koje su odgovorile na pitanje, odnosno 2,1 %, što pokazuje da je ovo područje lokalnih politika još uvijek nedovoljno razvijeno.

Najčešće se provode stambene mjere, poput potpora za kupnju, izgradnju ili obnovu prve nekretnine, subvencioniranja najamnine i kredita te oslobađanja od komunalnih davanja. Većina tih mjera nije namijenjena isključivo povratnicima, nego svim mladim obiteljima i doseljenicima, pri čemu povratnici mogu sudjelovati pod jednakim uvjetima.

Među ciljanim primjerima ističe se program Grada Novske „Biram Novsku“, usmjeren na povratnike poduzetnike, te mjere Grada Biograda na Moru, koje uključuju pomoć pri zapošljavanju, smještaju i učenju hrvatskog jezika. Grad Ilok planira potpore povratnicima koji se samozapošljavaju, dok druge jedinice povratak uglavnom potiču kroz opće stambene, poduzetničke i obiteljske programe.

Rezultati pokazuju neujednačeno razumijevanje pojma posebne mjere za povratnike. U budućnosti je potrebno jasnije razlikovati ciljane programe od općih demografskih mjera te razvijati sustavniju podršku koja, uz stambeno zbrinjavanje, obuhvaća zapošljavanje, učenje hrvatskog jezika, uključivanje djece u obrazovni sustav i lakšu integraciju povratnika u lokalnu zajednicu.

3. Ograničenja istraživanja

Zahvaljujući stopostotnom odazivu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u ispunjavanju upitnika, Ministarstvo demografije i useljeništva nastavit će poticati redovito i sustavno izvještavanje kako bi se demografska baza podataka dodatno proširila i učinila što sveobuhvatnijom i korisnijom.

Iako je istraživanje pružilo vrijedne uvide, određena metodološka ograničenja i dalje su prisutna. U budućim upitnicima nastojat će se dodatno precizirati pitanja kako bi se omogućilo prikupljanje još konkretnijih i detaljnijih podataka, posebice onih koji se mogu kvantitativno analizirati i jasno interpretirati. Unatoč uloženim naporima, ove godine nije bilo moguće u potpunosti rekonstruirati sveobuhvatan prikaz iznosa učeničkih i studentskih stipendija na razini lokalnih jedinica, ponajviše zbog razlika u kriterijima i načinima dodjele. Iako su zaprimljeni podaci o visinama stipendija i uvjetima dodjele, njihovo agregiranje u smislen zaključak bilo bi metodološki nepouzdano.

Za transparentniji uvid u rezultate, kartografska i grafička vizualizacija podataka dostupna je na mrežnoj platformi https://demografija.info, čime se omogućuje lakše pretraživanje i razumijevanje mjera na razini svake pojedine jedinice lokalne samouprave.

Unatoč spomenutim izazovima, provedeno istraživanje predstavlja važan doprinos praćenju i analizi demografskih mjera u 2026. godini. Pruža temelj za međusobnu usporedbu lokalnih praksi, doprinosi boljem razumijevanju teritorijalnih razlika i potiče širu javnost, kao i donositelje odluka, na daljnji razvoj i provedbu učinkovitih demografskih politika.

4. Preporuke

Jačanje predškolskih kapaciteta

Nastaviti ulaganja u izgradnju, dogradnju i opremanje dječjih vrtića, osobito u sredinama s listama čekanja. Potrebno je razvijati dvosmjenski i produženi rad radi lakšeg usklađivanja obiteljskih i poslovnih obveza.

Veća financijska dostupnost vrtića

Postupno smanjivati roditeljski udio, posebno za obitelji s više djece. Roditeljima djece koja nisu ostvarila pravo na upis potrebno je osigurati privremenu financijsku potporu, uz istodobno širenje kapaciteta.

Razvoj mjere „Baka i djed servis“ i srodnih mjera

Preporučuje se poticanje programa kojima se starije osobe uključuju u povremenu pomoć obiteljima u skrbi za djecu. Takva mjera može roditeljima olakšati usklađivanje obiteljskih i poslovnih obveza, a istodobno pridonijeti aktivnom starenju, smanjenju usamljenosti starijih osoba i jačanju međugeneracijske solidarnosti u lokalnoj zajednici.

Ujednačavanje obrazovnih i zdravstvenih usluga

Nastaviti sufinancirati školske materijale, produženi boravak, stipendije, prijevoz i zdravstvene usluge. Posebnu pozornost treba usmjeriti na ruralna, otočna i slabije povezana područja.

Jačanje koordinacijske uloge županija

Preporučuje se veća uključenost županija u usklađivanje i koordinaciju demografskih i obrazovnih mjera među općinama i gradovima, uz dodatna ulaganja u područja s izraženim razvojnim izazovima.

Razvoj stambenih mjera za mlade i obitelji

Proširiti potpore za kupnju ili izgradnju prve nekretnine, smanjenje komunalnih davanja i subvencioniranje stambenih kredita, uz jasne i transparentne kriterije.

Razvoj mjera za povratnike

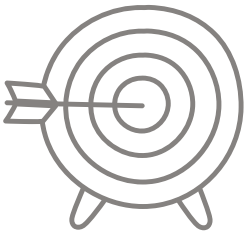
Razvijati ciljane programe za povratnike i njihove potomke koji, uz stambenu podršku, uključuju pomoć pri zapošljavanju, učenju hrvatskog jezika, obrazovanju djece i uključivanju u lokalnu zajednicu.

Ciljano usmjeravanje demografskih mjera

Mjere je potrebno prilagođavati stvarnim potrebama pojedinih sredina, umjesto primjene jednakih rješenja u svim jedinicama. Prednost treba dati područjima s izraženim iseljavanjem, nedostatkom javnih usluga i slabijim razvojnim mogućnostima.

Razmjena uspješnih lokalnih praksi

Potrebno je sustavno izdvajati i predstavljati mjere koje ostvaruju dobre rezultate kako bi ih, uz prilagodbu lokalnim okolnostima, mogle primjenjivati i druge općine, gradovi i županije.

5. Zaključak

Analiza demografskih mjera jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2026. godini, izrađena na temelju podataka svih jedinica u Republici Hrvatskoj - 428 općina, 127 gradova i 21 županija, pruža dosad najcjelovitiji pregled mjera usmjerenih na djecu, mlade, roditelje i obitelji u Republici Hrvatskoj. Stopostotni odaziv omogućuje pouzdanije sagledavanje stanja, usporedbu različitih lokalnih praksi i prepoznavanje područja u kojima su ostvareni pomaci, ali i onih u kojima su potrebna dodatna ulaganja i bolja koordinacija.

Rezultati pokazuju da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sve snažnije prepoznaju svoju ulogu u demografskoj revitalizaciji. Gotovo svi gradovi i velika većina općina osiguravaju novčane potpore povodom rođenja djeteta, pri čemu se nastavlja rast prosječnih iznosa i primjena progresivnog modela prema kojem se potpora povećava s rednim brojem rođenja djeteta. Takav pristup potvrđuje usmjerenost lokalnih politika prema financijskom rasterećenju roditelja i pružanju dodatne potpore obiteljima s više djece.

U području ranog i predškolskog odgoja vidljivo je širenje mjera kojima se roditeljima smanjuje ili potpuno ukida sudjelovanje u cijeni vrtića i jaslica, osobito za treće i svako sljedeće dijete. Sve veći broj jedinica osigurava i novčanu pomoć roditeljima djece koja zbog nedostatka kapaciteta nisu ostvarila pravo na upis. Unatoč pozitivnim pomacima, nedostatak vrtićkih i jasličkih mjesta te ograničena dostupnost dvosmjenskog i produženog rada i dalje predstavljaju značajan izazov, osobito za zaposlene roditelje i obitelji u područjima s nedovoljno razvijenom mrežom predškolskih ustanova.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nastavljaju ulagati i u obrazovanje, prijevoz, stipendiranje i druge oblike potpore učenicima i studentima. Različite mjere, od financiranja obrazovnih materijala i produženog boravka do stipendija, prijevoza i smještaja, pridonose većoj dostupnosti obrazovanja i smanjenju troškova za obitelji. Istodobno, teritorijalne razlike u dostupnosti prijevoza, obrazovnih programa i pojedinih oblika financijske potpore pokazuju potrebu za dodatnim usklađivanjem mjera, osobito u ruralnim i slabije povezanim područjima.

Pozitivan trend zabilježen je i u području stambenog zbrinjavanja. Povećava se broj jedinica koje mladima i obiteljima pomažu pri kupnji prve nekretnine, oslobađaju ih ili im smanjuju komunalna davanja te provode druge modele stambene potpore. Razvoj takvih mjera posebno je važan jer dostupnost odgovarajućeg stanovanja predstavlja

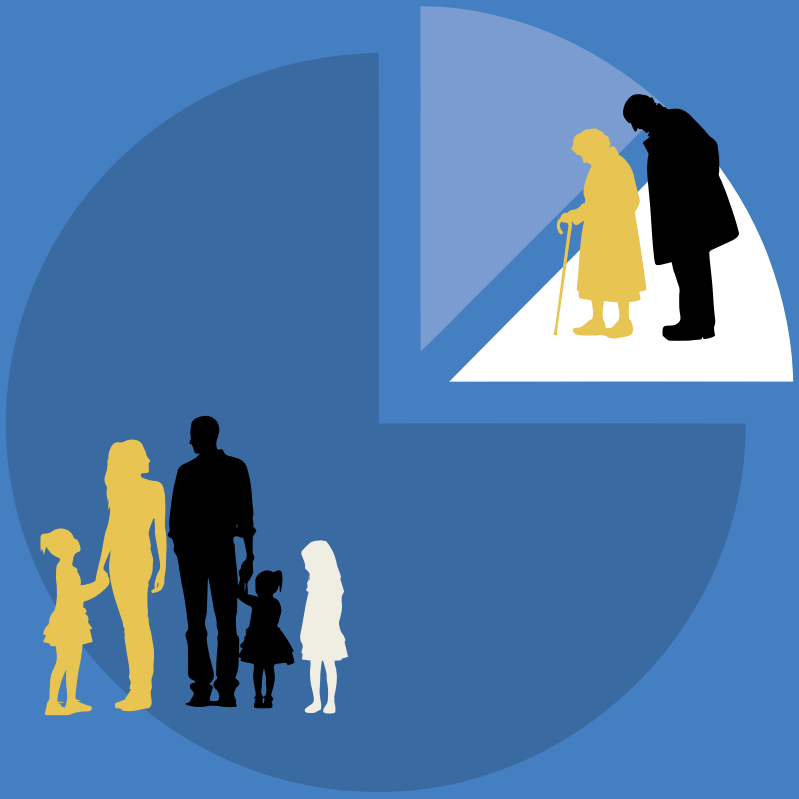
jedan od ključnih preduvjeta za osamostaljivanje mladih, zasnivanje obitelji i dugoročni ostanak stanovništva u lokalnoj zajednici.

Analiza istodobno pokazuje da postoje znatne razlike u obuhvatu, vrijednosti i dostupnosti mjera među pojedinim jedinicama. Razlike proizlaze iz demografskih potreba, prostornih obilježja, fiskalnih kapaciteta i razvojnih mogućnosti lokalnih sredina. Stoga budući razvoj demografskih politika treba usmjeriti ne samo na povećavanje broja i iznosa mjera, nego i na njihovu kvalitetu, dostupnost, kontinuitet i mjerljive učinke na kvalitetu života, ostanak i doseljavanje stanovništva.

Za pouzdanije praćenje rezultata potrebno je nastaviti unaprjeđivati metodologiju prikupljanja i obrade podataka, ujednačiti način izvještavanja te razvijati pokazatelje kojima će se moći procijeniti stvarni učinci pojedinih mjera. Poseban naglasak stavlja se na važnost dostupnosti i transparentnosti podataka koji su objavljeni i putem mrežne stranice Demografija info, a za detaljniji prikaz po jedinicama dostupan je tablični *Excel* dokument.

Demografska revitalizacija zahtijeva dugoročan i koordiniran pristup nacionalne, regionalne i lokalne razine vlasti. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju ključnu ulogu u prepoznavanju konkretnih potreba stanovništva, dok je zadaća nacionalne razine osigurati strateški okvir, financijsku i stručnu podršku te ujednačenu dostupnost osnovnih usluga. Nastavkom ulaganja, razmjenom uspješnih praksi i sustavnim praćenjem učinaka moguće je stvarati zajednice u kojima će djeca i mladi imati jednake razvojne mogućnosti, roditelji veću sigurnost, a obitelji kvalitetne uvjete za život i ostanak u Republici Hrvatskoj.

6. Popis tablica i grafikona

Tablice

Tablica 1.	Anketni odaziv jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2026. godini	**2**
Tablica 2.	Usporedba prosječnog iznosa novčane potpore za rođenje djeteta prema jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave prilikom prvog uvođenja novčanih potpora i 2026. godine (€)	**7**
Tablica 3.	Usporedba prosječnog iznosa novčane potpore za rođenje djeteta prema jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave između 2025. i 2026. godine (€)	**8**
Tablica 4.	Jedinice lokalne samouprave koje su prve organizirale programe predškolskog odgoja	**16**
Tablica 5.	Prikaz jedinica lokalne samouprave u kojima se umanjenje cijene usluge dječjeg vrtića ostvaruje ovisno o ukupnom broju djece u obitelji u 2026. godini	**29**
Tablica 6.	Jedinice lokalne samouprave koje imaju besplatnu uslugu dječjih vrtića u 2026. godini	**36**
Tablica 7.	Jedinice lokalne samouprave koje osiguravaju mjeru oslobođenja/ smanjenja komunalnog doprinosa u 2026. godini	**50**

Grafikoni

Novčane potpore za djecu

Grafikon 1.	Broj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje isplaćuju novčane potpore za rođenje djeteta	**6**
Grafikon 2.	Prosječan iznos novčane potpore za rođenje prvog djeteta prema indeksu razvijenosti na razini Republike Hrvatske u 2026. godini (€)	**9**
Grafikon 3.	Prosječan iznos novčane potpore za rođenje djeteta u 2026. godini (€): općine	**10**
Grafikon 4.	Prosječan iznos novčane potpore za rođenje djeteta u 2026. godini (€): gradovi	**11**
Grafikon 5.	Prosječan iznos novčane potpore za rođenje djeteta u 2026. godini (€): županije	**12**
Grafikon 6.	Prosječan iznos novčane potpore za rođenje djeteta u 2026. godini (€): općine, gradovi i županije (Republika Hrvatska)	**13**
Grafikon 7.	Prikaz JLP(R)S-ova koji izdvajaju najveće novčane potpore po djetetu u 2026. godini (€)	**15**

Predškolski odgoj i obrazovanje

Grafikon 8.	Broj jedinica lokalne samouprave u kojima je organiziran program predškole u 2026. godini	**17**
Grafikon 9.	Broj općina i gradova koje pružaju novčanu pomoć roditeljima djece koja nisu ostvarila pravo na upis u dječje vrtiće u 2025./2026. godini	**18**
Grafikon 10.	Prosječan iznos novčane pomoći koju daju JLS roditeljima djece koja nisu ostvarila pravo na upis u dječje vrtiće u 2025./2026. godini (€)	**19**

Grafikon 11.	Prosječna cijena roditeljskog udjela u dječjim vrtićima prema indeksu razvijenosti u 2025./2026. godini (€)	**20**
Grafikon 12.	Prosječna cijena roditeljskog udjela u dječjim vrtićima prema jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2025./2026. godini (€) u Republici Hrvatskoj	**21**
Grafikon 13.	Broj jedinica u Republici Hrvatskoj u kojima roditelji ne plaćaju vrtić za prvo, drugo i treće dijete u 2026. godini	**22**
Grafikon 14.	Prosječna cijena roditeljskog udjela u dječjim vrtićima prema županijama u 2025./2026. godini (€)	**25**
Grafikon 15.	Prosječna cijena roditeljskog udjela u jaslicama prema jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2025./2026. godini (€) u Republici Hrvatskoj	**26**
Grafikon 16.	Prosječna cijena roditeljskog udjela u jaslicama prema županijama u 2025./2026. godini (€)	**27**
Grafikon 17.	Broj JLP(R)S-a u kojima roditelji ne plaćaju jaslice za prvo, drugo, treće dijete u pedagoškoj godini 2025./2026.	**28**
Grafikon 18.	Broj jedinica lokalne samouprave koje osiguravaju rad dječjih vrtića u dvije smjene u 2026. godini	**30**
Grafikon 19.	Broj jedinica lokalne samouprave prema postotku broja djece u dječjim vrtićima na listi čekanja u pedagoškoj godini 2025./2026.	**31**
Grafikon 20.	Postotak broja djece u jaslicama na listi čekanja u pedagoškoj godini 2025./2026.	**32**
Grafikon 21.	Broj jedinica lokalne samouprave koje ulažu prema postotku lokalnog proračuna u predškolski odgoj i obrazovanje u 2025. godini	**33**
Grafikon 22.	Broj jedinica lokalne samouprave koje provode programe predškolskog odgoja i obrazovanja i mjere umanjenja cijena vrtića i jaslica u 2026. godini	**35**

Obrazovanje i zdravstvo

Grafikon 23.	Broj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje sufinanciraju kupnju radnih bilježnica i radnih materijala u osnovnim školama u 2025./2026. godini	**37**
Grafikon 24.	Broj JLP(R)S-a koje financiraju kupnju školskih udžbenika za srednje škole u 2025/2026. godini	**38**
Grafikon 25.	Broj jedinica lokalne samouprave koje sufinanciraju troškove produženog boravka u osnovnim školama u 2026. godini	**39**
Grafikon 26.	Broj JLP(R)S koje dodjeljuju učeničke stipendije u 2026. godini	**40**
Grafikon 27.	Prosječni mjesečni iznos stipendije po učeniku na razini Republike Hrvatske u 2026. godini (€)	**41**
Grafikon 28.	Prosječni iznos jednokratne novčane pomoći učenicima koje isplaćuju JLP(R)S-ovi u 2026. godini (€)	**41**
Grafikon 29.	Broj JLP(R)S-a koje dodjeljuju studentske stipendije u 2025./2026. godini	**42**
Grafikon 30.	Prosječni mjesečni iznos stipendije po studentu koje isplaćuju JLP(R) S-ovi u 2025./2026. godini (€)	**43**
Grafikon 31.	Prosječni iznos jednokratne novčane pomoći studentima koju isplaćuju JLP(R)S-ovi u 2025./2026. godini (€)	**43**
Grafikon 32.	Broj JLP(R)S-ova koje sufinanciraju prijevoz učenika/studenata u 2025./2026. godini	**44**
Grafikon 33.	Broj JLP(R)S-ova koje sufinanciraju smještaj u učeničkim/studentskim domovima u 2025./2026. godini	**45**
Grafikon 34.	Broj JLP(R)S-ova lokalnih jedinica koje su u razdoblju od 2016. do danas izgradili, nadogradili i/ili rekonstruirali dječji vrtić	**46**

Grafikon 35. Broj lokalnih i područnih (regionalnih) jedinica koje su u razdoblju od 2016. do danas izgradili, nadogradili, rekonstruirali škole na području jedinice **47**

Grafikon 36. Broj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje sufinanciraju troškove u području zdravstva u 2026. godini **48**

Stambeno zbrinjavanje i demografska obnova

Grafikon 37. Provedba mjera stambenog zbrinjavanja od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2026. godini **49**

Napomena: Podaci o demografskim mjerama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2026. godini su javni, ali molimo da prilikom prenošenja informacija navedete kao njihov izvor Ministarstvo demografije i useljeništva.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo demografije
i useljeništva

Ministarstvo demografije i useljeništva
Ulica grada Vukovara 23, 10 000 Zagreb

https://mdu.gov.hr/

ISBN 978-953-8590-08-5